Magyarcsanád Községi Önkormányzat
Képviselő-testületi előterjesztés

2025. október 30.

Tárgy:	Magyarcsanád Községi Önkormányzat 2025-2030. évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadása
Előterjesztő:	Farkas János, polgármester
Ügyiratszám:	Mcs/101-105/2025.
Melléklet:	Helyi Esélyegyenlőségi Program 2025-2030.
Készítette:	Makói Közös Önkormányzati Hivatal Magyarcsanádi Kirendeltség ..... Répa Renáta anyakönyvi- és igazgatási ügyintéző
A döntéshozatal módja:	**egyszerű** / minősített **többség**
Véleményezésre megküldve:	Szociális Bizottság
Törvényességi véleményezésre bemutatva:	..... dr. Bodnár Gréta jegyző
A napirend előterjesztőjének jóváhagyása:	..... Farkas János polgármester

Magyarcsanád Község Polgármesterétől

E L Ő T E R J E S Z T É S

Ikt.sz: Mcs/101-105/2025.

Tárgy: Magyarcsanád Községi Önkormányzat 2025-2030. évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadása

Melléklet: Helyi Esélyegyenlőségi Program 2025-2030.

Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testülete
Magyarcsanád

Tisztelt Képviselő-testület!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a rendelkezik a helyi esélyegyenlőségi programokról, mely szerint a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot (a továbbiakban: HEP) fogad el, melynek időarányos megvalósulását, illetve meghatározott helyzet esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni. Az áttekintés kiterjed a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére és eredményeinek felmérésére és szükség esetén a HEP-et felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat során a HEP intézkedési tervében rögzített lejárt határidejű és még nem megvalósított intézkedések határidejét az új helyzetnek megfelelően módosítani szükséges.

Az Ebktv. IV. fejezetének 31. § (2) bekezdésének értelmében, valamint a 321/2011.(XII.27.) Kormányrendelet módosítása (2021.06.30.) alapján a Belügyminisztérium Módszertani útmutatót tett közzé a HEP elkészítéséhez és felülvizsgálatához. A Belügyminisztérium oldalán közzétett (a HEP referensek számára elérhető, HEP szoftverben is megtalálható) HEP módszertani útmutató alkalmazását előíró jogszabályi rendelkezések 2021. július 1-től hatályosak. "Alkalmazni az ezen időponttól esedékes HEP áttekintés és felülvizsgálat, illetve új HEP elkészítésekor szükséges".

Magyarcsanád Községi Önkormányzatának Képviselő-testülete a 117/2020. (X.28.) számú képviselő-testületi határozatával fogadta el öt év időtartamra a jelenleg hatályos, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit, érvényesülését biztosító HEP-jét, melyet a hatályos jogszabályban szereplő előírásnak megfelelően kétévente felülvizsgált, s amelynek érvényességi ideje 2025. október 28. napjával lejár(t).

Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2025-2030. évre szóló HEP-je jelen előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a fentiek alapján az előterjesztést vitassa meg és hozza meg döntését.

HATÁROZATI JAVASLAT

Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testülete megtárgyalta Magyarcsanád Községi Önkormányzat 2025-2030. évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját és azt az előterjesztés melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja.

Határidő: azonnal
Felelős: polgármester

Erről értesítést kap:

- Magyarcsanád Község Polgármestere
- Makói Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője
- Makói Közös Önkormányzati Hivatal Magyarcsanádi Kirendeltség
- Frankó Nikolett Anett – helyi esélyegyenlőségi program mentor
- Irattár

Magyarcsanád, 2025. október 22.

Farkas János
polgármester

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

MAGYARCSANÁD KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

2025-2030.

Tartalom

1. Jogszabályi háttér bemutatása 17
2. Stratégiai környezet bemutatása 17
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 20
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 34
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 52
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 57
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 61
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 61
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 62
1. A HEP IT részletei 62
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 62
A beavatkozások megvalósítói 63
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 65
3. Megvalósítás 69
3.1 A megvalósítás előkészítése 69
3.2 A megvalósítás folyamata 69
3.3 Monitoring és visszacsatolás 72
3.4 Nyilvánosság 72
3.6 Érvényesülés, módosítás 73
4. Elfogadás módja és dátuma 74

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" c. dokumentum szerint átdolgozva**, Magyarcsanád Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[1], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Magyarcsanád Magyarország dél-keleti részén, Csongrád-Csanád vármegyében (Dél-Alföldi Régió), a Maros folyó mentén fekszik, nyugaton közvetlenül érintkezik Apátfalvával. A nagylaki közúti határátkelőhely (Románia) csak 8 km-re van Magyarcsanádtól. A Maros ezen a szakaszán államhatár Románia és Magyarország között, a település déli, romániai szomszédja Nagycsanád.

Belterülete Makótól 15 km-re, a megépült M43-as autópályától körülbelül 8 km-re fekszik.

Szomszédos települései: Apátfalva, Nagylak, Kövegy.

Története

Magyarcsanádot az újkorban alapították. Ugyanakkor a község környéke évezredek óta folyamatosan lakott helynek számít. A falu határában (Bökény) Banner János végzett ásatásokat. Móra Ferenc és B. Nagy Katalin is folytatott régészeti feltárásokat, többek között gepida sírokra bukkant a Maros mentén. A falu határában álló kun keresztet valószínűleg a 16. században állíthatták fel. A falu helyén eredetileg a középkori Apátfalva helyezkedett el. Apátfalva a török hódoltság kezdetén (az 1550-es években) pusztult el.

A környék csak 1686-ben szabadult fel a török uralom alól. A karlócai béke (1699) értelmében a Török és a Habsburg Birodalom határa a Maros folyó mentén húzódott. A Habsburg uralkodók a határtérségbe szerb katonacsaládokat telepítettek (1698-tól), akik számos kiváltsághoz jutottak. Benkovics Ágost váradi püspök 1701-es jelentése szerint már a mai falu területén igen sok házat állítottak fel. Az új, határőrizeti funkciót ellátó települést Újcsanádnak, ill. Kiscsanádnak is hívták.

[1] Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Az 1720-as országos összeírás adatai alapján már körülbelül 300 lakos élhetett itt. A határőrök főleg állattenyésztéssel foglalkoztak.

1750-ben Mária Terézia feloszlatta a határőrvidéket, területét a nemesi vármegyékhez (jelen esetben Csanádhoz) csatolta. Így a jobbágyi függéstől tartó szerbek egy része Oroszországba, ill. Szerbiába vándorolt. Amint bekövetkezett a szerbek kivándorlása, az Aradi Kincstári Uralom Újcsanád környékére, Újcsanádtól kissé északabbra románokat és magyarokat telepített be. A románok 1756-ban már többségre jutottak a településen. Amikor a török hatalom megszűnése után alapított eredeti szerb település 1793-ban, a Maros-árvize miatt elnéptelenedett és megszűnt, a kiöntések elől északabbra, az ott már megtelepült románokhoz vándoroltak a szerbek, s ugyanebben az évben a kincstári uradalom is végleg átköltöztette Újcsanádot mai helyére.

A települést a 19. század elejétől már folyamatosan Magyarcsanádként említik a források. A magyar jelző nem a falu etnikai jellegére utal (a mai név használatának kezdetekor alig éltek még magyarok itt), hanem valószínűleg arra, hogy a település kamarai birtok volt. A török kiűzése után a középkorban elpusztult Bökényfalva helyén létesült a Bökény nevű lakott hely, melyet a kamara dohánykertészekkel telepített be (1801-től).

1882-ben nyitották meg az Arad-Szőreg vasútvonalat, így hamarosan a falu is bekapcsolódhatott az ország gazdasági vérkeringésébe. Később újabb vasútvonalat adtak át, amely a települést Nagyszentmiklóssal (Bánság) kötötte össze, 1894-ben pedig a Maroson közúti hidat építettek Nagyszentmiklós irányába.

A „boldog békeidőkben" a Maros-Körös köze és a Bánság határán fekvő település sokat gyarapodott, fejlődött. A szerb és román módosabb gazdák díszes, jómódról árulkodó épületei, tetszetős házai is ekkor épültek, melyek még ma is a falu díszeinek számítanak. 1907-ben a szocialista szellemű földmunkásmozgalom tüntetésben csúcsosodott ki, a 20. század elején kivándorlásokra is sor került.

1912-ben került sor a református, 1939-ben a katolikus templom átadására. Az 1910-es népszámlálás adatai szerint 1679 román, 702 magyar, és 616 szerb élt Magyarcsanádon, 2352-en ortodoxnak, 440-en római katolikusnak, 283-an reformátusnak vallották magukat.

Az első világháborúban a falu honvédjai közül sokan elestek, a világháborút követő zűrzavaros időszakban a román hadsereg 1919 nyarán megszállta a községet, amely csak 1920-ban került ismét magyar uralom alá. A trianoni békeszerződés súlyosan érintette Magyarcsanádot, amely országközepi helyzetéből határmenti fekvésűvé vált. A trianoni döntés után nagy számban költöztek a faluba az új határokon túlról érkező menekültek, a románok és szerbek közül is sokan leltek itt új hazára. A magyarok a két világháború között kerültek többségbe Magyarcsanádon.

A második világháború alatt a magyarcsanádi határőrlaktanya nyolcvanfős lengyel menekült katonai alakulatnak adott menedéket. A községet 1944 októberében foglalták el a szovjet csapatok, a falu határában véres harcok dúltak. A falu 1950-ig Csanád megyéhez tartozott, amelyet az ezévi megyerendezéskor megszüntettek, és a községet Csongrád megyéhez csatolták. 1950 és 1954 között Magyarcsanádot Apátfalvával egyesítették Csanád néven.

A második világháború után is élénk kulturális élet folyt, a településen tánckör is működött. Magyarcsanádot az 1989-1990-es rendszerváltás néhány szempontból előnyösen, néhány szempontból hátrányosan érintette. Kisebbségi önkormányzatok (például szerb, román, cigány) alakultak, és a határ menti együttműködések is felélénkültek. 1997. június 6-án határozatlan időre Magyarcsanád és a Temes megyei Nagykomlós testvérkapcsolati megállapodást kötöttek.

Külön említést érdemel Magyarcsanád és a romániai, Maros megyében található Vámosgálfalva-Szőkefalva testvértelepülési kapcsolata, mely 2003. június 21. napján köttetett. E megállapodás alapján a két település rendkívül szoros kapcsolatot ápol, hiszen évente legalább 1-1 alkalommal, hosszabb időtartamra látogatnak el egymáshoz, ahol a közös programok szervezésével kölcsönösen

megismerhetik egymás kultúráját, a települést, valamint annak környékét, turisztikai látnivalóit. A két fél kölcsönösen elősegíti egymás gazdasági, tudományos és kulturális fejlődését, figyelembe véve saját hagyományaikat. Különös figyelmet fordítanak területükön az ipari és kereskedelmi együttműködésre, a befektetésekre, a kis és közepes nagyságú cégek és üzemek közötti közvetlen kapcsolatok lehetőségének kialakítására.

2025. január 1-jei adatok alapján Magyarcsanád 1369 főt *(állandó lakosok száma)* számláló település.

Magyarcsanádhoz két külterület, Bökény és Tanyadűlő tartozik; ezek össznépessége 2025. január 1-jén 26 fő volt.

A település demográfiai adatai 2018. évtől

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	**Fő** (TS 001)	**Változás**
2018	1 365	bázis év
2019	1 358	99,49%
2020	1 305	96,10%
2021	1 259	96,48%
2022	1 237	98,25%
2023	1 236	99,92%

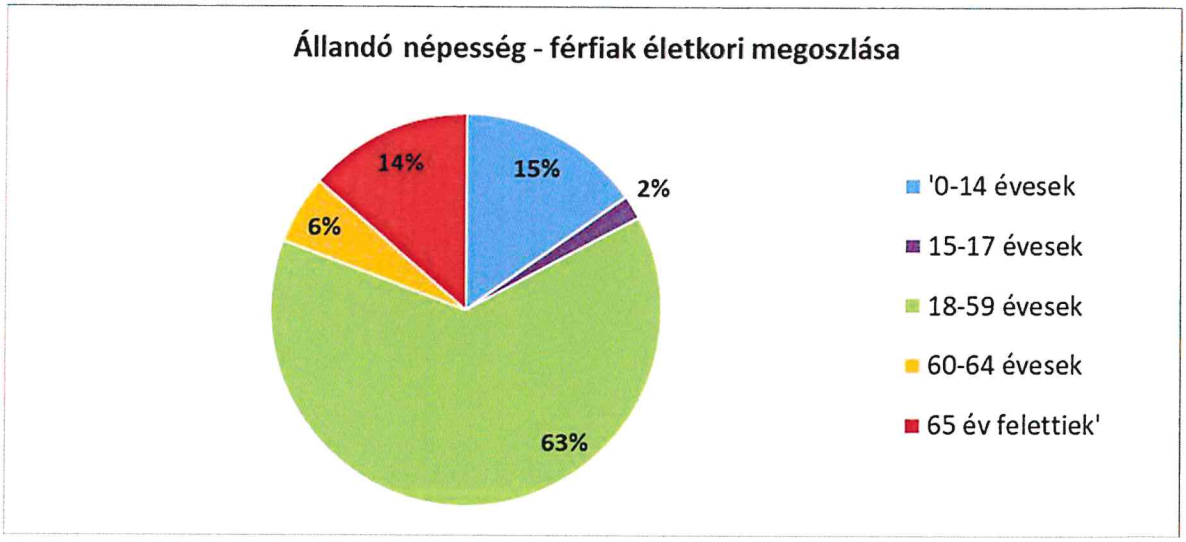
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

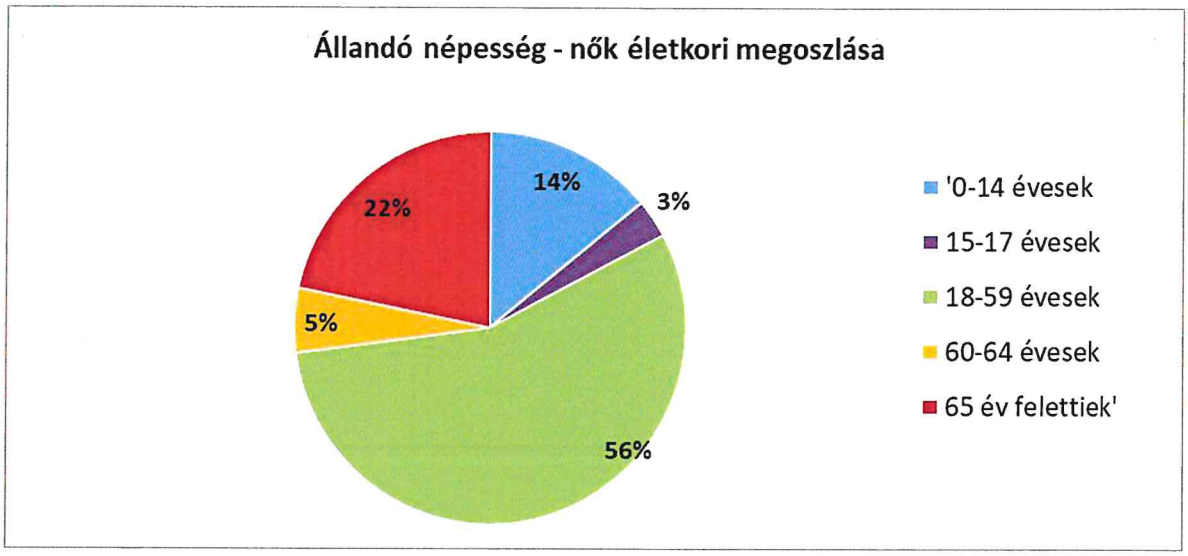
A település lakónépességéről elmondható, hogy évről-évre csökkenő tendenciát mutat. A 2018-as bázis évhez viszonyítva 2023 év végére Magyarcsanád lakónépessége 129 fővel csökkent. Az állandó népesség összetételét nemek és korcsoportok szerinti bontásban a következő táblázatok mutatják.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	**Fő**			**Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)**	
	Férfiak	**Nők**	**Összesen** (TS 003)	**Férfiak** (TS 005)	**Nők** (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	705	694	1399	50,39%	49,61%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			38	2,72%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	107	97	204	7,65%	6,93%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	14	22	36	1,00%	1,57%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	448	387	835	32,02%	27,66%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	40	37	77	2,86%	2,64%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	96	151	247	6,86%	10,79%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség korösszetétele alapján megállapítható, hogy mind a férfiak, mind a nők körében az aktív korúak alkotják a legnagyobb arányt, azonban a női népesség elöregedettebb. A 65 év felettiek aránya a nőknél 22%, míg a férfiaknál 14%. A férfiak és nők életkori megoszlását az alábbi diagrammok mutatják:

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	**65 év feletti állandó lakosok száma (fő)** (TS 026 és TS 028 összesen)	**0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)** (TS 010 és TS 012 összesen)	**Öregedési index %** (TS 030)
2018	241	210	114,76%
2019	245	215	113,95%
2020	254	215	118,14%
2021	247	204	121,08%
2022	237	194	122,16%
2023	237	204	116,18%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

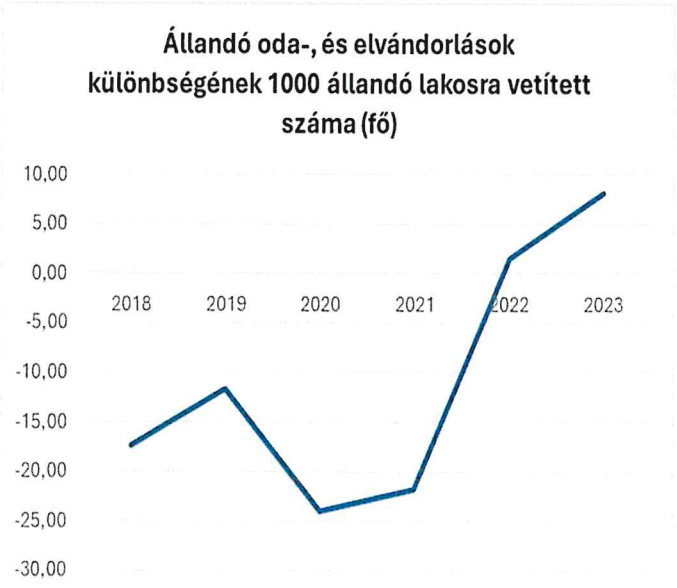
Az öregedési index azt mutatja meg, hogy 100 fő 14 év alattira hány fő 65 éven felüli fő jut. Ha az érték 100 % felett van, akkor az azt jelenti, hogy az idősek száma meghaladja a gyermekek számát. Magyarcsanád esetében ez minden évben 100% fölött van, a település népessége öregedő, hiszen a 65 év felettiek aránya hosszú távon meghaladja a gyermekekét. A 2022-es érték (122,16%) a legmagasabb, ami az öregedés csúcspontját jelzi az elemzett időszakban. A 2023-as csökkenés (116,18%) enyhe javulást mutat, de az arányszám még mindig kedvezőtlen, a fiatal korosztály aránya továbbra is alacsony. A százalékos mutató tükrében egyértelműen látható, hogy a településünk növekvő elöregedési tendenciát mutat. Ezen elöregedési folyamatokban jelentős szerepet tölt be a következő táblázatokban feltüntetett elvándorlások, valamint az élveszületések és halálozások száma is. Megfigyelhető sajnos, hogy az elvándorlások száma évről-évre egyre magasabb, ami szintén hozzájárul a település lakosságának csökkenéséhez.

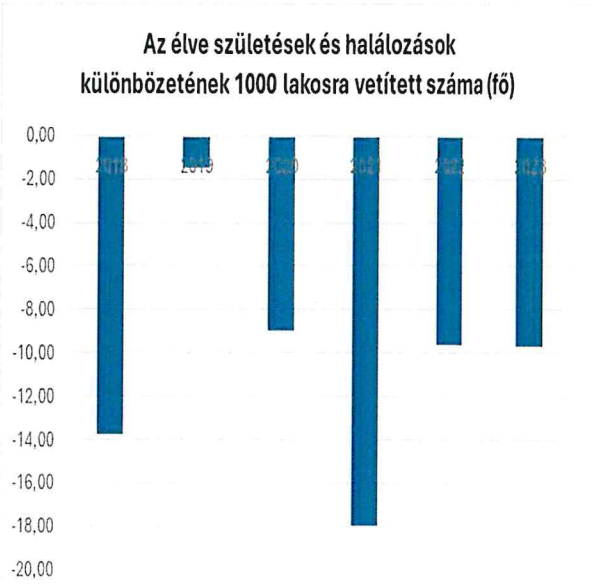
4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-17,42
2019	-11,75
2020	-24,03
2021	-21,84
2022	1,60
2023	8,09

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-13,79
2019	-1,47
2020	-9,01
2021	-17,94
2022	-9,62
2023	-9,70

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Sokszínűség Magyarcsanádon

A nemzetiségiek egymáshoz való viszonya mindig is békés volt a faluban. A nemzetiségek saját iskolával rendelkeztek sokáig, és jelenleg is folyik szerb és román nyelvű oktatás a helyi általános iskolában. A rendszerváltás óta működik a faluban Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, Szerb Nemzetiségi Önkormányzat, valamint Román Nemzetiségi Önkormányzat.

Nevezetességek

Egyedülálló a Dél-Alföldön, hogy egy ekkora méretű településen négy nemzetiségi-etnikai kultúra képviselői (románok, szerbek, magyarok, cigányok) éljenek egymással békében, és hogy egy ekkora méretű községnek négy temploma (ebből kettő ortodox) legyen. Magyarcsanád nevezetességei tételek felsorolásban a következők:

1. **Szerb Ortodox Templom:**

A magyarcsanádi szerb pravoszláv templom Szent György tiszteletére épült posztcopf stílusban 1875 és 1880 között a község szerb népessége által.

Forrás:
https://hu.wikipedia.org/wiki/Szerb_pravoszl%C3%A1v_templom_%28Magyarcsan%C3%A1d%29

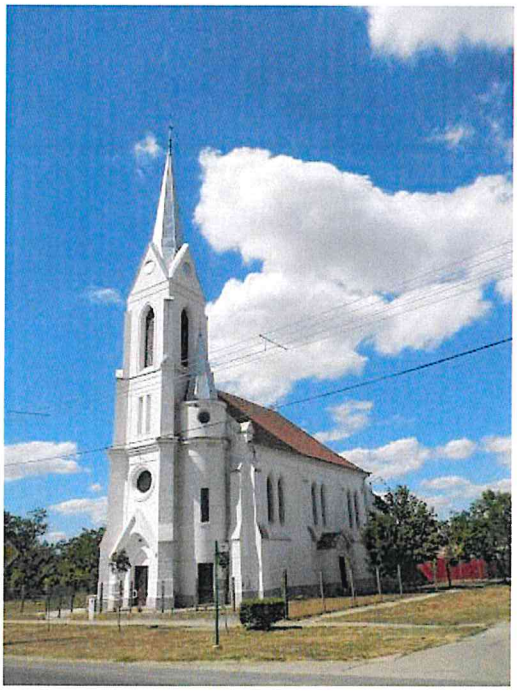
2. **Román Ortodox Templom:**

A műemléki védelmet élvező román ortodox templom a legrégibb magyarcsanádi épület. A mai román ortodox templomot 1808-ban a két ortodox felekezet közösen építette.

(Forrás: https://www.magyarcsanad.hu/Telep%C3%BCl%C3%A9s-m207)

3. **Református templom:**

A református templom alapkövét 1911. április 8-án helyezték el a torony nyugati oldala alá okirattal és fémpénzekkel. A templomot neogótikus stílusban Kövecs Antal makói építőmester tervezte.

(Forrás: https://www.magyarcsanad.hu/Telep%C3%BCl%C3%A9s-m207)

4. **Római katolikus templom:**

Magyarcsanád községben 1923-ban alakult az önálló római katolikus egyházközség. Alapkövét 1938. október 8-án helyezték el. A templomot 1939. szeptember 24-én Szent Gellért tiszteletére szentelték föl.

(Forrás: https://www.magyarcsanad.hu/Telep%C3%BCl%C3%A9s-m207)

5. **Kun László Kereszt**

Az ún. Kun László kereszt a maga nemében egyedülálló nevezetessége Magyarcsanádnak. A hagyomány szerint Kun Lászlót Őscsanádon, vagyis a Maros túlsó oldalán temették el, tehát a mai elnevezésnek mondai értéke lehet. Feltevések szerint Dózsa parasztfölkelésével függhet össze a kereszt állítása.

(Forrás: https://www.magyarcsanad.hu/Telep%C3%BCl%C3%A9s-m207)

6. Határőrlaktanya

Az egykori lengyel menekülttábor színhelye, a csanádi laktanya.
forrás: https://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/telepulesek_ertekei/100_falu/Magyarcsanad/pages/014_vilageges.htm

7. Szabadság-szobor (a Polgármesteri Hivatal előtt)

Lantos Györgyi szobrászművész Szabadság szobra a főtéri parkban található. A magas posztamensre felállított fiatal nőalak a szabadság, a béke szimbóluma. A posztamensről aláhulló három bronz szalagról, három nyelven olvasható a 'Béke' ***szó.***
Forrás: https://kirandulastervezo.hu/latnivalo/magyarcsanad/szabadsag-szobor, saját fotó

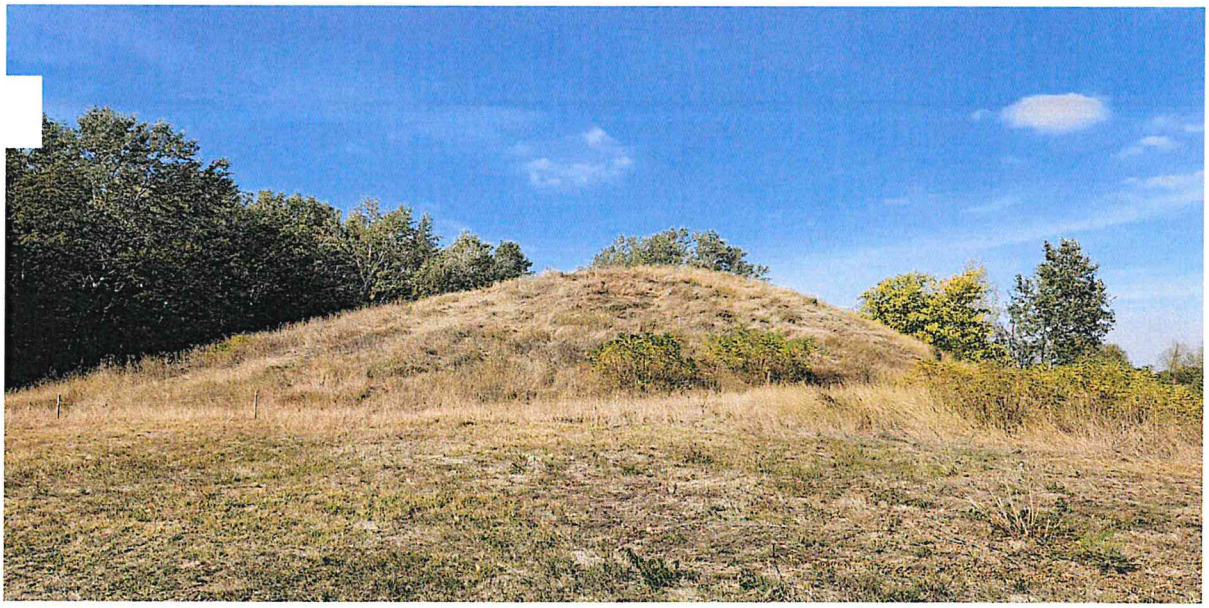
8. **Bökény (Maros-parti, külterületi lakott hely, érintetlen természeti környezet)**

Maros-parti, külterületi lakott hely, érintetlen természeti környezet. Bökény külterület, amely része Magyarcsanád község területének, amelynek központjától számítva nagyjából 6 kilométer távolságra található. Jellegét tekintve mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati) lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák.

Forrás: https://csongradcsanadkincsei.hu/kincsek/bokeny/, saját fotó

9. **Bekai-halom (8,5 méter magas kunhalom)**

Magyarcsanád-Bökény határában fekszik a Bekai-halom, amely a Körös–Maros Nemzeti Park tájképi és történelmi szempontból kitüntetett pontja.

Forrás: https://kirandulastervezo.hu/latnivalo/magyarcsanad/bekai-halom

10. A Maros egykori vasúti és közúti hídjainak pillérei

A csanádi közúti Maros-híd egykori és újjáépíteni tervezett közúti híd a Maros folyón Magyarország és Románia határán Magyarcsanád és Nagycsanád *(Cenad)* között.

https://hu.wikipedia.org/wiki/Csan%C3%A1di_k%C3%B6z%C3%BAti_Maros-h%C3%ADd,

Középületek

1. Magyarcsanád Községi Önkormányzat épülete
2. Református Általános Iskola épülete
3. Református Óvoda épülete
4. Művelődési Ház és Könyvtár
5. Cigány Nemzetiségi Önkormányzat (az épületet a helyi önkormányzat tulajdona)
6. Szerb Nemzetiségi Önkormányzat (az épület a helyi önkormányzat tulajdona)
7. Önkormányzati főzőkonyha
8. Egészségház
9. Közösségi Ház

Értékeink, küldetésünk

Településünk legnagyobb értéke évtizedek óta a sokszínűségében rejlik.

Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testülete számtalan küldetést felvállal annak érdekében, hogy az itt élő emberek, legyenek bármilyen valláshoz, nemzetiséghez kapcsolhatóak, egy olyan környezetben élhessenek, ahol nem érzik magukat másodlagos állampolgároknak, kirekesztetteknek. Alapvető fontosságú, hogy a múltunk történelmi, természetes vagy épített értékeit megőrizhessük. Minden, ami egykoron érték volt és fennmaradt, annak megőrzése napjainkban is kötelezettség ró a település vezetői felé. Törekednünk kell nem csak a hagyományaink, nemzetiségeink kulturális örökségének megóvására, ápolására, hanem új, a lakosok mindennapi életét megkönnyítő, könnyen elérhető szolgáltatások kialakítására is.

Értékeink közé sorolható az a több százéves együttélésből fakadó tolerancia is, mely kiemel a környező települések közül. Magyarcsanádon több évszázadon keresztül békességben, békés egymás mellett élésben, szimbiózisban éltek az emberek, függetlenül, hogy vallási, faji hovatartozásuk esetleg megkülönböztette őket.

Alapvető mottónk, hogy a település mindenkié, aki közösségünk életének részévé tud és akar válni, aki építő gondossággal hozzáadja a személyiségéből fakadó erőt és tántoríthatatlanul törekszik a település fejlődéséért.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Magyarcsanád Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A faluban élő hátrányos helyzetű családok szociális térképének megalkotása, majd az adatok kielemzése alapján felállított intézkedési terv elkészítése és annak megvalósítása, a jelzőrendszerek bevonásával.

Településünk az esélyegyenlőség érdekében számos területen eddig is igyekezett megfelelni és támogatni a helyi társadalom minden rétegét a minőségi élet megteremtése érdekében. A település Képviselő-testülete a meghozott döntésein keresztül fejezi ki az esélyegyenlőség iránti elkötelezettségét, az Önkormányzat terveinek, projektjeinek és koncepcióinak kidolgozása, a lakosság életminőségének javítását célzó tevékenysége megvalósítása során mindent megtesz annak érdekében, hogy bevonja az érintett partnereket, civil szervezeteket, egyházakat, oktatási és szociális intézményeket, azok képviselőit, elősegítve ezzel a település lakóinak esélyegyenlőséggel kapcsolatos szemléletformálását.

Alapvető célunk, hogy Magyarcsanád község egy olyan élhető település legyen, ahol megkülönböztetés nélkül mindenkinek esélye van a munkavállalásra, a karrierépítésre, a jó minőségű szolgáltatások elérésére.

Célunk továbbá, hogy a múlt történelmi és természeti értékeit megőrizzük. Ezen túlmenően a változások előidézőiként az utókor számára maradandót alkotni és hátra hagyni szintén lényeges küldetés. Megfelelni a magyarcsanádi lakosok igényeinek, ugyanakkor a XXI. századi, változást sürgető kihívásoknak is. A település életét felelősen irányítani, gazdasági, társadalmi és környezeti adottságait minél teljesebb mértékben kihasználva fejlődését elősegíteni és a különböző forrásokat felkutatva cselekedni.

A település gazdasági növekedését felgyorsítani, a lakosság életkörülményeit javítani, úgy, hogy közben megőrizzük a helyi hagyományokat, szokásokat és értékeket.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti."
A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.
A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához" alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát {1430/2011. (XII.13.) Korm. hat.}, majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t {1603/2014. (XI.4.) Korm.hat.} 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2009-2030)
Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
„Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)
Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)
Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia
A* nők *szerepének erősítése a* családban és a társadalomban *(2021-2030)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program elkészítésénél figyelembe vettük továbbá azon alábbi helyi rendeleteket, amelyek a település szociálisan hátrányos helyzetű lakossága problémáinak enyhítésére szolgálnak:

- Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testületének mindenkor hatályos rendelete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról
- Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testületének mindenkor hatályos rendelete a szociális tüzelőanyag támogatásról
- Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testületének mindenkor hatályos rendelete a civil szervezetek támogatásról
- Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testületének mindenkor hatályos rendelete az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről

- **Gazdasági program** - A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőséggel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják. A gazdasági program célja a lakosság életminőségének javításához szükséges önkormányzati háttér biztosítása, melyet az önkormányzat a saját és a külső eszközök felhasználásának optimalizálásával végez. Települési szinten ez egy olyan komplex program, amely a természeti környezet fejlesztésével összhangban tervezi el a különböző beavatkozási területek jövő orientált alakítását az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával. Magyarcsanád Községi Önkormányzat 2024-2029. évi Gazdasági Programja a 156/2024. (X.14.) Képviselő-testületi határozattal került elfogadásra.

- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakba: Étv.) 13. § (1) alapján, az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítania.

- **Településszerkezeti terv** - Az Étv. 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és

elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. Az önkormányzat a településszerkezeti tervet legalább 10 évente, a helyi építési szabályzatot legalább 4 évente áttekinti, ellenőrzi és dönt arról, hogy továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza, módosítja, vagy újat készít. Magyarcsanád Településszerkezeti Terve területi szinten mutatja be a község fejlesztési irányait, melyre épülve megtörtént az új Helyi Építési Szabályzat és Szabályozási Terv kidolgozása.

- **Településfejlesztési koncepció** - az Étv. 9/A. § értelmében a településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti. A településfejlesztési koncepció Magyarcsanád társadalmi, gazdasági és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszútávú jövőképet, valamint településfejlesztési-politikai célokat és elveket határoz meg.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

1. Makói Kistérség Többcélú Társulása
2. Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Önkormányzati Társulás
3. Makó és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás
4. Makó város és térsége szennyvízcsatornázásának és szennyvíztisztításának megvalósítására létrejött Önkormányzati Társulás

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapját adó statisztikai adatok legnagyobb részét az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatbázisból gyűjtöttük össze. Jelentős segítséget nyújtottak továbbá a releváns adatok összegyűjtéséhez az önkormányzat, valamint az önkormányzat társszervei és intézményei nyilvántartásai és statisztikái. Ezen kívül támaszkodtunk egyes ágazati beszámolók megállapításaira, a különböző területeken dolgozó szakemberek tapasztalataira. A fogyatékkal élők számára és helyzetére vonatkozóan releváns adatokat gyűjtéssel, helyi ismeretség alapján sikerült beszereznünk, mivel az önkormányzatunk erre vonatkozóan adattal nem rendelkezik.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység egy viszonylag új, azonban manapság egyre gyakrabban emlegetett fogalom. Ezen elsősorban azt a jelenséget értik a szakemberek, amikor valaki(k) tartósan a létminimum szintje alatt él(nek), és szinte esélye/ük sincs arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen(ek). A mélyszegénység igen összetett jelenség, amelynek oka többek között a társadalmi és gazdasági hátrányokban, az iskolai végzettség és a foglalkoztatottságbeli hiányokban mutatkozik meg, és ezáltal súlyos megélhetési zavarokhoz vezet. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási és táplálkozási körülményekben, valamint az érintett személyek egészségi állapotában (is) jelentkezik.

Magyarcsanád a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet értelmében a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott települések közé tartozik. Ezen tény alapjaiban befolyásolja a településen élők jelentős részének jövedelmi és vagyoni helyzetét. A falu jelenleg is Csongrád-Csanád vármegye egyik legszegényebb települése. Ezen tény alapjaiban befolyásolja a településen élők jelentős részének jövedelmi és vagyoni helyzetét. A népesség jövedelmi viszonyairól nem áll rendelkezésünkre valós és megbízható kép.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	42,98	40,19
2019	41,41	34,97
2020	40,97	42,59
2021	41,39	37,13
2022	41,57	33,22
2023	42,94	31,19

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	4,40	5,77	5,09%
2019	3,70	3,14	3,42%
2020	4,78	3,28	4,03%
2021	2,99	3,36	3,18%
2022	2,78	4,30	3,54%
2023	2,78	4,42	3,60%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliségi ráta nemek szerinti megosztását tartalmazó táblázat adatai alapján mind a férfiak, mind a nők körében változatos arányszámok mutatkoznak, összességében azonban megállapítható, hogy a bázis évhez képest (2018) a munkanélkülisági ráta csökkent. A nők esetében a 2019-es év óta ismét egy enyhe növekedés figyelhető meg, míg a férfiak esetében 2020 óta ez az arány csökken. A regisztrált munkanélküliek számát korcsoportonkénti megosztásban az alábbi táblázat részletezi:

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	52	35	40	30	33	33
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	4,00	3,00	1,00	3,00	2,00	4,00
	%	7,69%	8,57%	2,50%	10,00%	6,06%	12,12%
21-25 év (TS 038)	Fő	7,00	1,00	5,00	2,00	1,00	0,00
	%	13,46%	2,86%	12,50%	6,67%	3,03%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	6,00	2,00	1,00	0,00	4,00	3,00
	%	11,54%	5,71%	2,50%	0,00%	12,12%	9,09%
31-35 év (TS 040)	Fő	5,00	3,00	4,00	3,00	2,00	2,00
	%	9,62%	8,57%	10,00%	10,00%	6,06%	6,06%
36-40 év (TS 041)	Fő	5,00	6,00	4,00	2,00	1,00	1,00
	%	9,62%	17,14%	10,00%	6,67%	3,03%	3,03%
41-45 év (TS 042)	Fő	4,00	2,00	4,00	2,00	2,00	5,00
	%	7,69%	5,71%	10,00%	6,67%	6,06%	15,15%
46-50 év (TS 043)	Fő	1,00	3,00	7,00	1,00	2,00	0,00
	%	1,92%	8,57%	17,50%	3,33%	6,06%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	1,00	2,00	1,00	2,00	0,00
	%	3,85%	2,86%	5,00%	3,33%	6,06%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	4,00	2,00	2,00	5,00	4,00	3,00
	%	7,69%	5,71%	5,00%	16,67%	12,12%	9,09%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	14,00	12,00	10,00	11,00	13,00	15,00
	%	26,92%	34,29%	25,00%	36,67%	39,39%	45,45%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	34,62	50,00
2019	37,14	38,46
2020	45,00	50,00
2021	43,33	38,46
2022	57,58	63,16
2023	51,52	58,82

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A foglalkoztatás hiánya sok esetben összefüggésbe hozható az iskolai végzettséggel is. A munkahelyek egyre nagyobb számban követelik meg legalább az érettségi vizsga meglétét. Magyarcsanád esetében azonban a mai napig előfordul olyan aktív korú személy, akinek az írás-olvasás is problémát okoz, valamint sajnos még a mai napig tudunk a településen analfabétizmusról is.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	52	4	7,69%	30	57,69%	18	34,62%
2019	35	5	14,29%	19	54,29%	11	31,43%
2020	40	3	7,50%	25	62,50%	12	30,00%
2021	30	2	6,67%	20	66,67%	8	26,67%
2022	33	1	3,03%	20	60,61%	12	36,36%
2023	33	3	9,09%	21	63,64%	9	27,27%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Magyarcsanád község aktív álláskeresői helyben nem találnak munkát. A munkát vállaló lakosság kénytelen ingázni Magyarcsanád és Makó között, bár ennek is kevés esélye van, mert munkalehetőség itt is minimális.

A megyeszékhely Szeged, hiába kínál(na) sokkal jobb munkavállalási feltételeket, távolságuk miatt – ingázás esetén – egyik sem jelenthet reális célpont a lakosság számára.

A térség munkaerő-piaci helyzetére jellemző, hogy a térség településein sok esetben az önkormányzat tekinthető az egyik legnagyobb munkaadónak. Ez a jelenség településünk esetében is megfigyelhető.

Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága egyszerű munkafolyamatok végzése során valósulhat meg. Ezen lakosoknak nehéz a nyílt munkaerőpiacon elhelyezkedniük, fő megélhetési forrásuk alkalmi munkából, aktív korúak ellátásából és a közfoglalkoztatási bérből származik. Az alkalmi munka Magyarcsanádon főként mezőgazdasági munkát és esetlegesen házkörüli egyszerű munkákat jelent.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás", amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatók támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

Magyarcsanád Község Önkormányzata által közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatható munkaerő piaci célcsoport:

- munkaügyi kirendeltségen regisztrált álláskeresők – foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők.

A munkaerő piaci célcsoport foglalkoztatásához a következő formákban nyújtanak támogatást:

- hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (legfeljebb 12 hónap időtartam, napi 6-8 órás munkaidő).

A közfoglalkoztatás szervezését településünkön Magyarcsanád Községi Önkormányzat látja el.

Összevetve a közfoglalkoztatásban részt vevők számát a település aktív korú népességének nagyságával, látszik, hogy a közfoglalkoztatás jelentős, ugyanakkor nem elégséges szerepet tölt be a település helyi munkaerejének foglalkoztatásában, ez a foglalkoztatási forma csak részben tudja pótolni a hiányzó munkalehetőségeket.

A mélyszegénységben élők és a településen nagy létszámban élő romák foglalkoztatásában jelentős szerepet kapnak a közfoglalkoztatási programok. Ezen csoport igen jelentős részének a közfoglalkoztatás jelenti az egyetlen reális esélyt a munkához való jutásra.

Magyarcsanádon az előző években rendszeresen megvalósult a közmunkaprogram, azonban az alábbi táblázat alapján jól látható, hogy a 2018-as bázisévhez képest 2023-ra a közfoglalkoztatottak száma jelentős mértékben csökkent.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitika		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalakoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	72	78
2019	64	65
2020	70	54
2021	57	49
2022	54	46
2023	59	54

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településen a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat. A helyi munkáltatók a kisvállalkozások körébe tartoznak, tevékenységüket jobbára a kereskedelem területén (élelmiszerbolt, vendéglátó ipari egység) fejtik ki. Viszonylag alacsony munkavállalói létszámmal (néhány fő alkalmazott) működnek, munkaerő igény tekintetében pedig a szakképzett munkavállalókat alkalmazzák. A munkavállalók nagyobb hányada azonban ingázik. Makó, Hódmezővásárhely és Szeged jelent potenciális munkavállalási lehetőséget a magyarcsanádiak számára. Problémát jelent a drága tömegközlekedés, a városokban működő munkáltatók elsősorban helyi munkavállalókra számítanak, így nem kell útiköltség térítést fizetniük. A városokba történő beutazás saját költségen történő finanszírozása a munkavállalók számára vállalhatatlan kiadást jelent.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A településen a fiatalok munkához való hozzáférését kisebb számban a helyi közmunka program és néhány munkahely biztosítja helyben. A legtöbb aktív munkavállaló napi ingázásra kényszerül.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	52	5
2019	35	2
2020	40	1
2021	30	2
2022	33	1
2023	33	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	52	5,69%	22	42,31%
2019	35	3,90%	22	62,86%
2020	40	4,78%	20	50,00%
2021	30	3,71%	15	50,00%
2022	33	4,09%	20	60,61%
2023	33	4,15%	19	57,58%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Településünkön nincsenek felnőttképzési programok. A Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Makói Járási Hivatala által vannak képzési programok a legközelebb.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A mélyszegénységben élők, valamint a romák foglalkoztatottságát a közmunkaprogram keretén belül tudja megvalósítani az önkormányzat.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Önkormányzatunknak a foglalkoztatás területén tapasztalt hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomása. Azonban a hátrányos megkülönböztetést bizonyítani nagyon nehéz, mivel a roma lakosság jelentős része alulképzett, és így sokszor az alacsony képzettség, és nem az etnikai hovatartozás az indok az elutasításnál.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférésének lehetőségei helyben adottak a helyi könyvtárban, illetve a háztartások zömében.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	3	5,77%	4	7,83%	25	48,08%
2019	1	2,86%	2	6,74%	23	65,71%
2020	4	10,00%	3	7,43%	24	60,00%
2021	3	10,00%	2	6,67%	18	60,00%
2022	1	3,03%	1	3,52%	21	63,64%
2023	0	0,00%	1	2,76%	19	57,58%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	5
2019	4
2020	5
2021	5
2022	5
2023	6

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	693	0	0,00	43,87	57,72	94,66
2019	691	0	0,00	43,70	58,76	94,79
2020	689	0	0,00	43,69	59,51	95,21
2021	688	1	1,45	43,46	60,32	94,91
2022	681	0	0,00	45,23	61,23	95,01
2023	680	0	0,00	45,15	61,76	94,26

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Magyarcsanád Községi Önkormányzat bérlakás-állománnyal nem rendelkezik.

b) szociális lakhatás

Magyarcsanád Község Önkormányzata szociális lakhatás céljára szolgáló ingatlan vagyonnal nem rendelkezik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen kettő darab lakáscélra használt lakáscélú ingatlan van, amely maximális kihasználtsággal működik.

e) lakhatást segítő támogatások

Lakhatási települési támogatás, amely a közüzemi szolgáltatások díjainak enyhítését szolgálja.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások

Év	**Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)** (TS 136)	**Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma** (TS 137)
	Fő	**Fő**
2018	n.a.	42
2019	n.a.	146
2020	n.a.	216
2021	n.a.	195
2022	n.a.	215
2023	n.a.	159

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

A tapasztalatok szerint minden évben folyamatosan növekszik a közüzemi szolgáltatók felé hátralékkal rendelkező lakosok száma.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Magyarcsanádon a lakásállományok száma 650 darab. A falu utcáin sétálva látható, hogy vannak elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások, melynek főbb oka az emberek anyagi helyzete, valamint, hogy egyre több a kiüresedett ház, melyet a hozzátartozók nem tartanak karban.

A közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés mutatószámai fontos tényezők a lakosság életminősége szempontjából.

Közigazgatásilag Magyarcsanádhoz tartozó, a falu központjától jó négy kilométerre lévő külterületi lakóhely, Bökény. Pontos adatokat nem lehet tudni Bökény lélekszámáról, a legtöbben ugyanis eredeti lakhelyük megtartása mellett vásárolnak, illetve építenek itt házat. Vezetékesvíz, és kialakított vezetékes gáz nincs ezen a településen, ám fúrt kutak révén biztosított a vízellátás.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Magyarcsanádon szegregált lakókörnyezetben nem élnek emberek, így ezzel kapcsolatos és megoldásra váró problémaként sem jelentkeznek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Községünkben az egészségügyi alapellátás a 2018-ban átadott orvosi rendelő épületében zajlik. Itt egy háziorvos és egy asszisztens dolgozik. Az épület teljeskörűen akadálymentesített. Rendelkezik a minimumfeltételeknek megfelelő műszerezettséggel, megfelelő szakirányú végzettségű személyzettel. Az épület jól megközelíthető helyen a község központi részén helyezkedik el. A szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés a 15 km-re lévő Csongrád-Csanád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó Kórház Rendelőintézet szakrendelésein történik.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	**Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma** (TS 107)	**Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma** (TS 106)	**A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma** (TS 108)	**Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma** (TS 110)	**Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)** (TS 133)	**Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma** (TS 135)
	db	**db**	**db**	**db**	**Fő**	**Fő**
2018	1	0	0	1	70	26,94
2019	1	0	0	1	66	25,00
2020	1	0	0	1	56	26,10
2021	1	0	0	1	52	22,80
2022	1	0	0	1	52	17,72
2023	1	0	0	1	57	16,41

Forrás: TeIR, KSH , Tstar

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A korhoz kötött kötelező védőnői szűrővizsgálatokat minden 6 év alatti gyermeknél elvégzi a védőnő. Ilyen vizsgálatok a testhossz, testtömeg, fej körfogat mérése, a fejlődési és tápláltsági állapot értékelése, érzékszervek és a beszédfejlődés vizsgálata, mozgásszervek vizsgálata, a lábstatikai problémák és gerinc deformitások szűrése, vérnyomásmérés. Az iskolások körében minden évben megtörténik a gyermekek osztályonkénti szűrővizsgálata, orvosi vizsgálata. A kiszűrt tanulókat szakorvoshoz irányítják, az elvégzett vizsgálatok eredményeit számon kérik a szülőktől. Rendszeresen végeznek tisztasági szűrővizsgálatot minden osztályban.

A közeljövőben tervezzük egy áthatóbb szűrőprogram megvalósítását évenként kétszer, melynek célcsoportja elsősorban az aktívkorúakat érinti. A program keretén belül többek között a szív-érrendszeri problémák, a vastagbéldaganat, a melldaganat szűrést tennénk elérhetővé.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés a 15 km-re lévő Csongrád-Csanád Megyei Egészségügyi Ellátó Központ Hódmezővásárhely-Makó Kórház Rendelőintézet szakrendelésein történik. A fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz úgy juthat hozzá egy csecsemő vagy kisgyermek, hogy Szegeden a SZTE gyermek neurológus vizsgálata alapján javaslatot ad a fejlesztésre. Ezzel a javaslattal a szülő felkeresi Makón a Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményt (Makó, Vásárhelyi utca 1-3.) Itt van lehetőség a fejlesztésre. Heti 1-2 alkalommal kell bejárni a foglalkozásokra. Makón nincs lehetőség DSGM (Dévény Speciális Manuális Technika - Gimnasztika Módszer) fejlesztésre, így azt Szegeden végzik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat külső szolgáltatók útján biztosítja a közétkeztetést a köznevelési intézményeiben valamint a szociális intézményeiben. A közétkeztetés területén egyre nagyobb figyelmet kap az egészséges táplálkozás szempontjainak minél szélesebb körben történő megjelenítése. A heti étrend a korcsoportnak megfelelően kerül összeállításra.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Magyarcsanádon szervezett sportolási lehetőség nincs, ugyanakkor a fejlesztésen továbbra is dolgozik a település vezetősége. A 2020-as évben egy pályázati lehetőségnek köszönhetően megépülhetett a játszótér mellett egy kültéri edzőpark. Az önkormányzat kajak-kenu túrákat is szervez a lakosságnak a Maros parton.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások:
Szociális alapszolgáltatások:

- házi segítségnyújtás
- gyermekjóléti szolgálat
- szociális étkeztetés

A szociális ellátások és a szolgáltatások szinte teljes mértékben lefedik a helyi szociális szükségleteket.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A településen drogprevenciós szolgáltatások nem elérhetőek.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem jellemző a községre és annak lakosaira.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Községünkben évente egy alkalommal ingyenes nőgyógyászati rákszűrésre van lehetőségük azoknak, akik más módon nem képesek (egészségi okok, anyagi nehézségek miatt) eljutni vizsgálatra. Népkonyhai szolgáltatás Magyarcsanádon nincs.

3.6.2. Népkonyha

Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A település lakossága életminőségének javítását úgy lehet a lehető legteljesebben biztosítani, ha tevékenységeink során a gazdaság, a társadalom és környezet problémáit együtt kezeljük. Ezért törekednünk kell a közösségi élet minél sokrétűbbé tételére, a közösségi életbe be kell vonni az önkormányzati intézményeket, a munkahelyeket, a lakóközösségeket, az egyházakat.

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Falunkban a Művelődi Házat teljes egészében felújítottuk. A Művelődési Házban működik a Könyvtár, Információs és Közösségi Hely, ez ad otthont az eMagyarország Pontnak és a Digitális Jólét Programnak is. Az oktatási intézményeinkben található 1-1 tornaszoba, valamint az iskola mellett egy műfüves focipálya is.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	**Sportcsarnok, sportpálya léte** (TS 103)	**A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma** (TS 104)	**Közművelődési intézmények száma** (TS 105)
db	**van/nincs**	**db**	**db**
2	van	177	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Településünkön 4 nemzetiség él együtt: magyar, cigány, román, szerb. A helyi önkormányzat a kisebbségi nagycsaládosok részét támogatja (élelmiszer, ruha, fa) és bármilyen probléma megoldásával segíti. A kisebbségi önkormányzat próbálja ösztönözni a fiatalokat továbbtanulásra, ezáltal támogatási pályázatokat hirdetnek részükre. Az idősebbek számára kirándulásokat, vacsoraesteket szerveznek, a nagycsaládosok részére támogatást intéznek. A kisebbség próbálja a saját hagyományaikat megőrizni és továbbadni. Az önkormányzat által különböző rendezvények szervezése által a több etnikumú lakosság összehozása (Ki mit tud, Falunap, Majális).

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Az adományozás kevésbé jellemző. Inkább az összefogás társadalmi munkában, egymás segítésében nyilvánul meg. A szolgáltatások szervezés és kialakítása során nem történik hátrányos megkülönböztetés, sem jogellenes elkülönítés. A Mátrix Közhasznú Alapítvánnyal és a Máltai Szeretet Szolgálattal állunk együttműködő kapcsolatban. Ezek lényege a mélyszegénységben élők, a kisnyugdíjasok és a nagycsaládosok támogatása. Az önkéntes munkának nincs hagyománya a településen.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A helyben élő nemzetiségek a kulturális identitásukat a Nemzetiségi Házban kialakított és megrendezett hagyományaikkal, ünnepségeikkel őrzik.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Helyi lakossági önszerveződésekről nincs tudomásunk.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A települési önkormányzat által létrehozott– saját működési szabályzatában meghatározott módon – a települési kisebbségi önkormányzat munkáját segíti.
A hivatal segítségnyújtását a kisebbségi önkormányzat az alábbi kérdésekben kezdeményezheti:
a) testületi ülések lebonyolításához tárgyalóterem biztosítása

b) az ülések jegyzőkönyvei rögzítésének és sokszorosításnak biztosítása, a kisebbségi önkormányzat iratanyagának irattárazása
c) a kisebbségi önkormányzat hatásköri jegyzékének összeállítása, és naprakész állapotban tartása,
d) a kisebbségi önkormányzat üléseire a jogszabályok szerint tanácskozási joggal meghívandó személyek körének meghatározása,
e) a kisebbségi önkormányzat határozatainak kihirdetése,
f) a kisebbségi önkormányzat képviselőinek gépírói kapacitás, sokszorosítási lehetőség és telefonhasználati lehetőség biztosítása,
g) helyiség biztosítása a kisebbségi önkormányzat közmeghallgatásainak megtartására.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Elégtelen, egészségre káros lakókörnyezet	Lakókörnyezet tisztántartására irányuló programok
Anyagi erőforrások hiányából adódó nélkülözési problémák	Adományosztások megszervezése, részmunkaidős álláshelyek biztosítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

A 2023. évi adatok alapján Magyarcsanád állandó lakosságszáma 1399 fő, melyből 705 férfi és 694 nő nemű, a férfiak aránya 50,39 %, míg a nőké 49,61 %. Megállapítható, hogy a neme aránya közel azonos. A 0-17 évesek aránya az összlakosság 17,15 %-a, ami elöregedő népességre utal.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	705	694	1399	50,39%	49,61%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			38	2,72%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	107	97	204	7,65%	6,93%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	14	22	36	1,00%	1,57%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat feladatait 2025. január 1-jétől a Makói Egyesített Népjóléti intézmény látja el. Településünkön jelenleg 2 fő családsegítő látja el a feladatot.

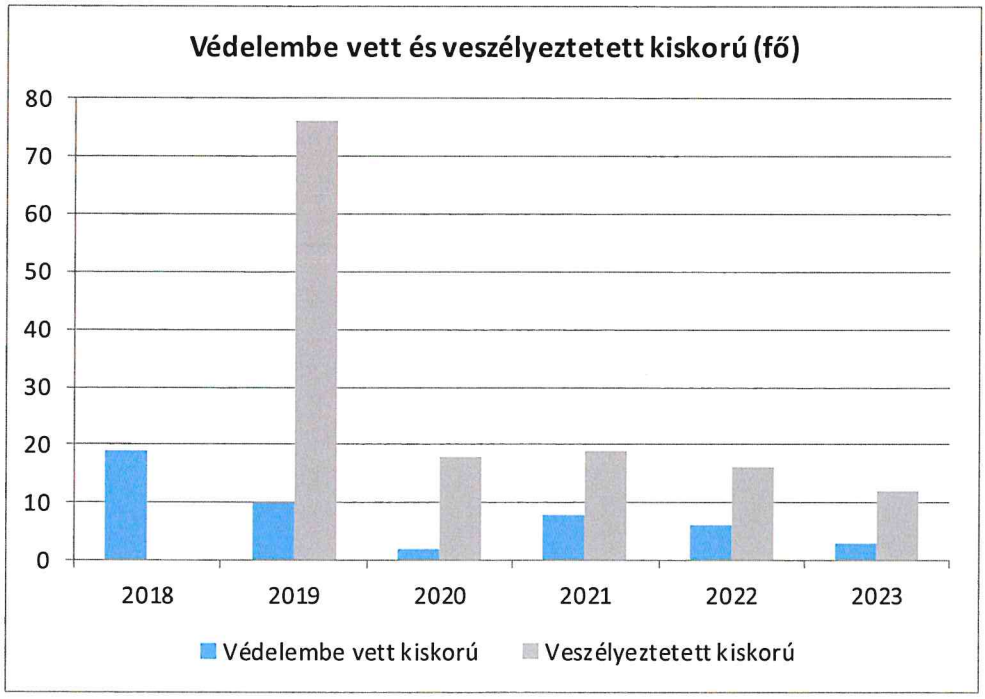
A gondozott családok gyermekei – akár alapellátás, akár más gondozási formát igénybe vevő – veszélyeztetettnek tekintendők. A táblázatban szereplő számok nem pontosan adják vissza a településen élő veszélyeztetettek számát, mivel a szolgálat igénybevétele sokszor önkéntességen alapul, és ők maguk nem érzik az igénybevétel szükségességét. Általánosságban elmondható a családokról, hogy sokan nehéz anyagi körülmények között élnek. A munkalehetőség igen csekély, azonban a tapasztalat azt is mutatja, hogy a munkához való attitűdjük inkább az elkerülést mintázza sok esetben. Állandó, rendszeres havi keresetet jelentő munkával nem rendelkeznek, inkább csak alkalmi munkákból tartják el a családot és magukat. Sajnos meg kell említeni, hogy az alkalmi munka mellett maximális kihasználtsággal veszik igénybe a szociális ellátórendszer adta lehetőségeket, úgy többek között a települési támogatások minden egyes fajtáját, a gyermekek után járó kedvezményeket stb.

A családok lakókörnyezetének zöme felújításra szorul, gyakran az ingatlan tisztántartása is problémát jelent. A védelembe vett kiskorú gyermekek, valamint a veszélyeztetett kiskorú gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja:

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	19	n.a.
2019	10	76
2020	2	18
2021	8	19
2022	6	16
2023	3	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt az alacsony jövedelmek miatt sok család veszi igénybe. Az ingyenes étkeztetés és az ingyenes tankönyvhöz jutás nagy segítséget jelent a szülőknek. Kevés azoknak a családoknak a száma, ahol mindkét szülő bejelentett munkahellyel és rendszeres havi jövedelemmel rendelkezik. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet

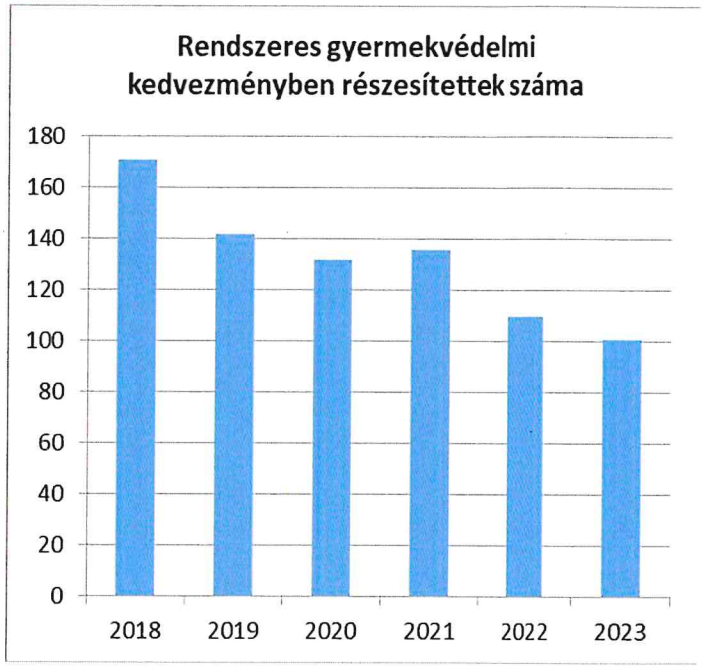
függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő- illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve az illetékes jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. Az elemzés során az eljárás objektív és szakmai standardoknak történő megfelelését javasolt szövegesen is értékelni.
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája a gyermekétkeztetés normatív kedvezmény

b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén, illetve november 1-jén fennáll

c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	171
2019	142
2020	132
2021	136
2022	110
2023	101

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázatban feltüntetett számadatok egyértelműen tükrözik, hogy igen magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma a településen.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Magyarcsanád Községi Önkormányzata évről- évre támogatásban részesíti iskola kezdéskor a helyi általános iskolába, óvodába járó diákokat, amely 5.000,-Ft/fő támogatást jelent. Emellett a felsőbb fokú tanulmányokat végző gyermekek támogatása miatt a Képviselő-testület minden évben csatlakozik a Bursa ösztöndíjrendszerhez. Fontos megemlíteni a gyermekek jogán járó bérlet támogatást is, hiszen a középiskolai tanulmányokat folytató, valamint a speciális nevelési igényű gyermekek részére az Önkormányzat a távolsági buszok bérleteinek árát teljes egészében visszatéríti.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Pontos adat nem áll a rendelkezésünkre, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számával feltehetően megegyezik.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Pontos adat nem ismert.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Pontos adat nem ismert.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön nem található szegregált vagy telepszerű lakókörnyezet.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Magyarcsanád község egész területe egy védőnői körzetet alkot, ahol egy védőnő látja el a terhes- és csecsemő gondozás mellett az iskolai-, óvodai védőnői feladatokat is. A védőnő figyelemmel kíséri az újszülöttek, csecsemők, kisgyermekek testi, lelki és fizikai fejlődését, de a jelzőrendszer részeként a szociális helyzetre is figyelemmel kell lennie és indokolt esetben jelzéssel kell élnie a megfelelő szervek felé. A védőnő részt vesz az iskolai szűrővizsgálatokon, amit a háziorvossal közösen végeznek el. Az óvodában, iskolában tisztasági szűrővizsgálatokat is ellát, ami szintén fontos feladat.

Községünkben a várandós anya és 0-14 éves gyermek létszáma alapján egy védőnői körzet fenntartása indokolt. Ennek megfelelően egy fő, főiskolát végzett védőnő dolgozik napi 8 órában heti 5 nap, akinek ügyeleti kötelezettsége nincs, viszont helyettesítési van, szükség szerint Királyhegyes Község Védőnői Szolgálatánál.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermek szám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	1	41	41,00
2019	1	42	42,00
2020	1	43	43,00
2021	1	38	38,00
2022	1	41	41,00
2023	1	36	36,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Magyarcsanádon hosszú évek óta egy háziorvos van, aki minden nap rendel. Sürgős esetekben házhoz megy, amennyiben erre nincs lehetősége, a makói ügyelet végzi az ellátását a betegnek. Gyermek szakorvos rendelés Magyarcsanádtól 12 km-re lévő kórházban, 8-16 óráig minden nap igénybe vehető.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korosztályba tartozó gyermekeknél viszonylag kis számban, de vannak speciális ellátásra szorulók gyerekek. Az óvodában gyógypedagógus foglalkozik ezekkel a gyermekekkel, hogy a számukra legoptimálisabb fejlesztésben részesüljenek.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A községben 2 fő látja el a Családsegítő és Gyermekjóléti feladatokat.
Munkáját a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 39. §-a szerint végzi. A törvény szerint a gyermekjóléti szolgálatok által ellátottak körébe tartozik minden olyan gyermek, aki 0-18 éves korú a településeken bejelentett lakcímmel, bejelentett tartózkodási hellyel rendelkezik. A szolgáltatás igénybevétele önkéntességen alapul. Lényeges, hogy azon gyermekek esetében is szükséges az ellátás nyújtása, akik a településen csak átmenetileg tartózkodnak, és a segítségnyújtás elmulasztása a gyermeket veszélyeztetné. A szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, kialakulása esetén annak megszüntetését, illetve a családsegítéshez, a jelzőrendszeri tagokhoz (iskola, óvoda, védőnő, háziorvos) a gyermekvédelem gondoskodáshoz (védelembe vétel).

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgálat összehangolva más gyermekeket ellátó intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Törvényben előírt feladataiból adódóan működteti a jelzőrendszert, amely a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésére szolgál. Így szoros kapcsolatot tart fenn a község nevelési-oktatási intézményeivel, védőnői szolgálat munkatársaival, Makói Járási Gyámhivatallal, Munkaügyi központtal, Makó városi nevelési tanácsadóval és a Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, az ország oktatási intézményeivel, a helyi Óvodával, a háziorvosi szolgálattal, valamint a gyermekorvossal. Továbbá feladatunk a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése. Célunk, hogy a lehető legkevesebb esetben kerüljön sor hatósági intézkedésre.

A szolgálat megpróbál még a veszélyeztetettség kialakulása előtt kapcsolatba lépni a családdal kideríteni a kialakuló probléma okát és segítséget nyújtani annak megoldásához. A gyermekjóléti alapellátás körébe tartozik minden olyan, a gyermekvédelem körébe sorolt szociális segítő szolgáltatás, amely a gyermek családban történő nevelését támogatja.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Magyarcsanádon bölcsődei ellátás nincs.

f) gyermekvédelem;

Védelembe vételre akkor kerül sor, ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a járási gyámhivatal a gyermeket védelembe veszi.

A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a járási gyámhivatal a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz.

A kirendelt családgondozó a védelembe vételt elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül a gyermekre vonatkozóan egyéni gondozási-nevelési tervet készít. Amennyiben a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése sikertelen volt, és alaposan feltételezhető, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben történő megfelelő gondozása, nevelése vagy a védelembe vétel már két éve fennáll és a védelembe vétellel a gyermek veszélyeztetettségét nem sikerült megszüntetni, a gyermek elhelyezésére tesz szolgálatunk javaslatot.

A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett családok száma folyamatosan nő, az elszegényedés egyre több családban érezteti hatását. A háztartások többsége szociális segélyekből és a különböző családtámogatási formák igénybevételéből tartja fenn magát. Az utóbbi években egyre jelentősebb probléma, hogy a szülők nem készülnek a gyermek fogadására, nem tervezik jövőjüket, illetve a kisgyermekes családok a nyári szünidő alatt a gyermekek felügyeletét megoldani nem tudják.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Településünkön nem működik krízisközpont, krízishelyzetben a gyermekjóléti szolgálat a megfelelő intézményekkel együttműködve segíti a családot.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A gyermekek számára szabadidős és szünidei programok szervezésében településünkön kiemelkedő a Művelődési Ház tevékenysége. A Művelődési Ház és Könyvtár keretén belül foglalkozásokat, játékházakat szerveznek.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekétkeztetést a helyi napközi konyhán keresztül külsős szolgáltató által biztosított a település gyermekei számára hétköznapokon. A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára az étkezés ingyenes, ha a gyermek igénybe veszi a napi egyszeri meleg ételt, ebédet. A nyári ingyenes étkezés is biztosított ezen gyermekek számára, ami a szülőknek igen nagy segítség, hiszen igen sok család él nehéz anyagi körülmények között és komoly gondot jelent számára a gyermekének a napi egyszeri meleg étel biztosítása. A helyi általános iskolás gyermekek ingyenesen kapják meg a tankönyveiket, ami szinten nagy segítség a szülőknek.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A kultúrák között a programok szervezői semmilyen különbséget nem tesznek.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A hátrányos megkülönböztetés nem jellemző a szolgáltatások biztosításakor.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A hátrányok kompenzálására, különböző speciális szolgáltatásokat biztosítunk, ilyenek: ovi-torna,zene- ovi, gyermek néptánc, torna-ovi. A szülők számára különböző közösségalakító, egészségmegőrző, gyermeknevelést segítő programokat, fogadó órákat, beszélgetéseket, előadásokat szervezünk.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A községben az érintett gyermekek óvodai, iskolai ellátása biztosított. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre a közoktatási intézményekben fokozottan odafigyelnek a pedagógusok, és észrevételeiket továbbítják a gyermekjóléti szolgálat felé, amely felkeresi ezen családokat és lehetőségeihez mérten segítséget, támogatást nyújt számukra. Az iskolában a délután napközis csoport működik, annak érdekében, hogy a tanulók délutáni felügyelete és a másnapra történő felkészítéséhez szükséges segítség biztosítva legyen. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára a 15 km-rel arrébb lévő városban, Makón, iskolát működtetnek.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	65	36	55,38
2019	60	34	56,67
2020	50	29	58,00
2021	55	26	47,27
2022	47	24	51,06
2023	46	25	54,35

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	61	81,33
2019	n.a.	57	80,28
2020	n.a.	53	74,65
2021	n.a.	60	83,33
2022	n.a.	58	71,60
2023	n.a.	52	56,52

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.
2022	0	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.
2023	0	n.a.	0	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	171	0
2019	144	0
2020	136	0
2021	123	0
2022	107	0
2023	98	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	13
2019	6
2020	11
2021	5
2022	9
2023	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a köznevelséhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Gyógypedagógus, gyógytestnevelő, logopédus, fejlesztő pedagógus, valamint iskolapszichológus szakember látja el az arra rászoruló gyermekeket meghatározott időközönként.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	8	1	9,38	8,00
2019	0	8	1	8,88	4,23
2020	0	8	1	8,88	9,86
2021	0	8	1	9,00	8,33
2022	0	8	1	10,13	13,58
2023	0	8	1	11,50	20,65

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	108
2019	n.a.	n.a.	n.a.	96
2020	n.a.	n.a.	n.a.	94
2021	n.a.	n.a.	n.a.	87
2022	n.a.	n.a.	n.a.	98
2023	n.a.	n.a.	n.a.	100

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A hátrányos megkülönböztetés intézményeinkben nem jellemző. A másság elfogadtatása érdekében az iskola tantervében szerepelnek multikulturális tartalmak.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Nincs mód összemérésre, nem releváns.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

Nincs ilyen.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekek szünidejének hasztalan eltöltése	Szünidős táborok szervezése
A gyermekek számára hiányzik a megfelelő közösségi színtér (mind kültéri, mind beltéri helyszín vonatkozásában)	Megfelelő és biztonságos közösségi színtér kiépítése, a beltéri helyszíneken megfelelő programok szervezése szakszerű felügyelők mellett

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők esélyegyenlőségének jogi alapvetései, miszerint
- a nők és férfiak egyenjogúak, egyenlő jogok illetik meg őket minden polgári, politikai,
- gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében,
- a nőket a férfiakkal egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, szakképzés, előmeneteli
- lehetőségek, valamint a munkafeltételek terén
- szociális biztonság területén,

A munkaviszonnyal, a munka díjazásával kapcsolatban érvényesülnie kell az egyenlő bánásmódnak. A nők tekintetében figyelemmel kell lenni a védett tulajdonságokra: nem, családi állapot, anyaság, és terhesség tekintetében.

A nők gazdasági, speciális munkaerő-piaci helyzetét az adja, hogy egyszerre több szerepet töltenek be a mindennapi életben, egyszerre kell helytállniuk a munkahelyen és a családjukban. A kettős szerep miatt sokszor plusz terhek nehezednek rájuk, és a szerepek összehangolása, közöttük egyensúly megteremtése nehézséget jelenthet számukra.

A település népességének nemek szerinti összetételére évek óta a nők többségi jelenléte figyelhető meg. A népesség nemek szerinti megoszlását az életkor függvényében vizsgálva helyi szinten is kimutatható, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. Jelentős a településen az egyedül álló, idősebb női korosztály létszáma.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A településen található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor. A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva. A nők és férfiak foglalkozási (horizontális) szegregációja, és az ún. „üvegplafon" (a vertikális szegregáció) az egyenlőtlen bérezést és általában a javakhoz, kompetenciákhoz és lehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférést eredményezi. A nők jellegzetesen az alacsony fizetésű munkakörökbe szorulnak. A település nem rendelkezik kimutatással a férfiak és nők bérezését illetően.

A munkaképes korúak száma, mint ahogy azt az alábbi táblázat mutatja, évek óta stagnál. A foglalkoztatottak számára nem áll pontos adat a rendelkezésünkre, hiszen nem tudjuk, hogy ők „csak" kikerültek a szociális ellátórendszerből, vagy sz, a foglalkoztatott nők száma a férfiak számához viszonyítva minden évben magasabb. Mindkét nem esetében a foglalkoztatottak száma magasabb a munkanélküliekhez képest, amely főként az Önkormányzat által szervezett közmunkaprogramnak köszönhető. A közmunkaprogramok és közfoglalkoztatások a foglalkoztatás helyzetét rövid időre oldják meg, hiszen a munkahely hosszabb távon nem biztosított. A helyi munkahelyteremtés fontos célkitűzése az Önkormányzatnak, ehhez évek óta keresi a lehetőséget, olyan közmunkaprogramokat próbál megvalósítani, ami a későbbiekben is tudja foglalkoztatni a település aktív korú lakosait, pl: gyümölcsös kiépítése. Az adatokból az szűrhető le, hogy a munkanélküliek körében nagyjából egy arányban vannak a férfiak, mint a nők.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	**Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében**		
	Férfiak aránya (TS 033)	**Nők aránya** (TS 034)	**Összesen**
	%	%	%
2018	4,4	5,77	5,09%
2019	3,7	3,14	3,42%
2020	4,78	3,28	4,03%
2021	2,99	3,36	3,18%
2022	2,78	4,3	3,54%
2023	2,78	4,42	3,60%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	**180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya** (TS 057)	**Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül** (TS 058)
	%	%
2018	34,62	50
2019	37,14	38,46
2020	45	50
2021	43,33	38,46
2022	57,58	63,16
2023	51,52	58,82

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	52	5
2019	35	2
2020	40	1
2021	30	2
2022	33	1
2023	33	3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Jelenleg nincs képzési, átképzési program a településen, de az elmúlt években több képzési program is megvalósult a Munkaügyi Központtal együttműködve. A korábbi évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy a nők magasabb számban vettek rész a képzési programokban a férfiakhoz képest.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A településünkön magas a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező nők száma, amely a hátrányos helyzetű gyermekek számadataiból is leszűrhető. Így az alacsony iskolázottság helyi szinten is elmondható, amely nagymértékben rontja a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés esélyeit.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Hivatalos tudomásunk nincs ilyen jellegű hátrányos megkülönböztetésről.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A településen nem működik sem bölcsőde, sem családi napközi, az anyukák otthon vannak gyermekeikkel, ez is szoros összefüggésben van a nagyszámú munkanélküliséggel, amíg lehet az édesanyák GYES -en, GYET-en vannak otthon a gyermekekkel, hiszen így van ellátásuk és emellett gondoskodhatnak gyermekeikről is.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	1	41	41
2019	1	42	42
2020	1	43	43
2021	1	38	38
2022	1	41	41
2023	1	36	36

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból

Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordít a védőnő. Családtervezéssel kapcsolatban a serdülőkorban lévő gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor, több alkalommal is szerveznek ilyen jellegű oktatást. A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával, kezdve a szüléstől, szoptatástól a tápláláson gyereknevelésen át. Segítséget kapnak a szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében, szükség esetén az utánajárásban is, ebben még segítségre van a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa is. A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket ért erőszakról, családon belüli erőszakról nem áll rendelkezésünkre számadat. A tapasztalatok szerint a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen, az erőszak jelentős része a családban marad, ilyen eset azonban településünkön nem történt. A családon belüli erőszak azonban a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelen lévő probléma, mint gondolnánk. Tisztában kell lennünk azzal is, hogy a segítség kérés, rendőrséghez fordulás csak a legvégsőbb esetekben fordul elő. A Családsegítő Szolgálathoz fordulhat, akit ilyen jellegű atrocitás ér, továbbá rendőrségi feljelentést lehet tenni.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Településünkön nincs anyaotthon, családok átmeneti otthona alacsony lélekszámú település lévén, de 50 km-es körzetben már elérhető. A gyakorlati tapasztalat azt támasztja alá, hogy a segítséget kérő anyukák az anyaotthoni elhelyezés kérés esetén minél távolabb eső intézményben érzik

magukat biztonságban, abból a megfontolásból, hogy a társuk vagy férjük ne találjon rájuk. Anyaotthoni szolgáltatást általában a társuk agresszív viselkedése miatt kérnek a nők. Természetesen a gyakorlatban az ilyen esetekben történő anyaotthoni elhelyezéseknél a teljes diszkréció jellemző, semmilyen információ nem kerül ki a segítséget kérő anya és a gyermekek hollétéről. Családok átmeneti otthona szintén 50 km-es körzeten belül elérhető, annak érdekében, hogy a krízishelyzetbe került családok számára segítséget nyújtsanak. A Gyermekjóléti Szolgálattól kapott információk alapján ilyen jellegű elhelyezésre az elmúlt években nem került sor.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi Képviselő testület tagjainak nemek szerinti összetételét vizsgálva a férfiak nagyobb arányban vannak jelen a helyi közéletben, mint a nők, ami ebben az esetben is a nők esélyegyenlőtlenségére hívja fel a figyelmet. Ugyanakkor fontos megemlíteni, hogy településünkön a nők helyi közéletben betöltött szerepe egyre erősebbnek mondható: az önkormányzat munkatársai, a Közös Hivatal munkatársai és vezetője a női nem köréből kerültek ki. Ezen túlmenően az óvoda dolgozói, az iskola igazgatója nő, valamint az ott dolgozók többsége is. A könyvtár vezetője, az élelmezésvezető, a konyhai dolgozók az idősek szociális ellátását biztosító dolgozók, valamint a gyermekjóléti szolgálat dolgozója szintén nők.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Bölcsőde hiánya a településen, Gyermeknevelés, háztartás vezetés és munkaerőpiacon történő megjelenés együttes feltételei akadályba ütköznek	bölcsőde létrehozása, részmunkaidős munkahelyek létrehozása
Egészségügyi elhagyatottság a nők részéről	szűrőprogramok kiszélesítése, magasabb részvételi arány elérése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Magyarcsanád lakosságszámának vizsgálatakor megállapítható, hogy a népességszám csökken, ellenben az időskorúak száma emelkedik, vagyis az elöregedés folyamatos tendencia. A demográfiai adatokat vizsgálva az idősek helyzetére jellemző, hogy sok az özvegy, egyedül élők száma. Ugyanakkor növekszik az átlagéletkor, különösen a nők körében. Így az elmagányosodás leginkább a nőket érinti. Az idősek nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek, a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú, és hozzátartozói nyugellátást biztosít a számukra. Saját jogú ellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj és a rehabilitációs járadék. Hozzátartozói nyugellátás az özvegyi nyugdíj, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátások, valamint az özvegyi járadék. A nyugdíjszerű ellátásokra jellemző, hogy minden évben megtörténik legalább az infláció mértékének megfelelő emelésük, ellentétben a gyermekek után járó juttatásokkal, így az a tapasztalat, hogy nem a nyugdíjasok élnek a legnehezebb anyagi körülmények között, hanem az alacsony jövedelmű, gyermeket nevelő családok.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az időskorúakra jellemző a fizikai és szellemi aktivitás csökkenése, az egészség megromlása, önellátó képességük beszűkülése, betegségek megjelenése. Az egyedüllét miatt gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, a súlyos, krónikus megbetegedések. Általános tendencia, hogy a megélhetési gondok miatt az eltartásra kötelezett családtagoknak megnőtt a munkával töltött idejük, a nyugdíjkorhatár folyamatos emelése pedig eleve determinálja az idősek helyzetének romlását, mivel az eltartó családtagoknak dolgozniuk kell, így nem tudnak személyesen gondoskodni az idős családtagokról. Adott esetben a távolság is akadály, mivel a fiatalok általában ott telepednek le, ahol munkalehetőség adódik, így akár több száz km-re is elkerülnek az otthontól, ezzel együtt az idős családtagoktól. Ezt a helyzetet súlyosbítja a külföldi munkavállalás is. Mindez azt eredményezi, hogy megnőtt az igény a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokra.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	241	210	114,76%
2019	245	215	113,95%
2020	254	215	118,14%
2021	247	204	121,08%
2022	237	194	122,16%
2023	237	204	116,18%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	120	190	310
2019	119	189	308
2020	123	192	315
2021	115	179	294
2022	113	164	277
2023	111	156	267

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	6	0	77	135	0	8	7
2019	6	0	75	135	0	9	6
2020	7	0	75	136	2	11	6
2021	7	0	72	126	2	10	5
2022	7	0	72	117	2	6	3
2023	5	0	72	113	1	7	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A településre nem jellemző a nyugdíjasok jogszabályban meghatározott teljes vagy rész munkaidős foglalkoztatása. Azok a nyugdíjasok, akiknek egészségi állapota engedi, a településen előforduló idénymunkákban vesznek részt.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	52	35	40	30	33	33
41-45 év (TS 042)	Fő	4	2	4	2	2	5
	%	7,69%	5,71%	10,00%	6,67%	6,06%	15,15%
46-50 év (TS 043)	Fő	1	3	7	1	2	0
	%	1,92%	8,57%	17,50%	3,33%	6,06%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	1	2	1	2	0
	%	3,85%	2,86%	5,00%	3,33%	6,06%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	4	2	2	5	4	3
	%	7,69%	5,71%	5,00%	16,67%	12,12%	9,09%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	14	12	10	11	13	15
	%	26,92%	34,29%	25,00%	36,67%	39,39%	45,45%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	120	190	310
2019	119	189	308
2020	123	192	315
2021	115	179	294
2022	113	164	277
2023	111	156	267

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Jelenleg Magyarcsanádon az önkormányzati intézmények nem foglalkoztatnak nyugdíjasokat, tekintve, hogy az aktív korúak körében is nagy a munkanélküliség, így nem is törekvés a nyugdíjasok foglalkoztatása a közintézményeinkben. Élethosszig tartó tanulás és egyéb, a foglalkoztatást támogató program nem ismert a településen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nincs foglalkoztatás az érintett célcsoport számára a településen.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások minden magyarcsanádi állampolgár részére biztosítottak. A szociális alapszolgáltatások megszervezése és fejlesztése kiemelt feladata önkormányzatunknak. Az idősek és segítségre szorulók ellátásáról intézményi

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az idősek egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. Az egészségügyi alapellátást egy háziorvos látja el a településen.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. Házi segítségnyújtás keretében főként idős emberekről gondoskodnak.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	241	0	13	87
2019	245	0	15	93
2020	254	0	14	96
2021	247	0	13	87
2022	237	0	14	95
2023	237	0	11	88

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Az idősek számára a kulturális és közművelődési szolgáltatás elérhető.

b) idősek informatikai jártassága;

Az idősek informatikai jártassága nem jellemző, a tapasztalatok szerint ez főleg a fiatalabb korosztály érdeklődési körébe tartozó elfoglaltság. A település könyvtárában elérhető mindenki számára az internetezés lehetősége. Azonban most már jellemző, hogy egyre több idősnek van okos eszköze, telefon, tablet, használja a világhálót, mivel sokan a távol, esetleg külföldön élő gyermekeikkel, unokáikkal csakis így tudják tartani a kapcsolatot. Tekintettel arra, hogy az érdeklődési körük egyre nagyobb, ezért településünk célként tűzte ki az idősek tanulását segítő programot.

d) a generációk közötti programok.

Kifejezetten a generációk közötti különbségek áthidalására szóló programok nincsenek. A települési programokon korhatár nélkül mindenki részt vehet.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Települési szinten sajnos nem túl sok ilyen programról tudunk beszámolni. Az idősebb korosztály saját magának szervez programokat, figyelembe véve anyagi lehetőségeiket.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Informatikai jártasság hiánya	Képzések szervezése
Sok az egyedülélő személy, magas a demencia veszélye	Közös programok szervezése, Nyugdíjas Klub életének magasabb aktivitását elősegítő támogatások létrehozása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A Fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Településünkön a fogyatékkal élőkre vonatkozóan sajnálatos módon nem állnak rendelkezésre olyan mérhető statisztikai adatok, amelyek alapján reális képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A csoport esélyegyenlőségének megteremtése érdekében a jövőben szükségesnek látjuk egy olyan átfogó felmérés elvégzése, amelyből kitűnik a településen fogyatékossággal élő személyek száma, jellemzői, problémái.

A megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők számát az alábbi táblázat mutatja. Ebből látható, hogy az ellátásban részesülők száma a 2018-as bázis évtől kezdve évre-évre csökkenést mutat. 2018-ban még 72 fő, 2023-ban már csak 54 fő részesült ellátásban. Ez 6 év alatt 25%-os csökkenést jelent.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	31	41	72
2019	32	38	70
2020	31	38	69
2021	27	37	64
2022	27	34	61
2023	25	29	54

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Magyarcsanádon a fogyatékkal élő személyek részére nappali ellátás nincs.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Helyi viszonylatban nincs pontos adatunk arról, hogy a községben hány fogyatékos személy él. Elsősorban a mozgáskorlátozottság van jelen a településen, ami annak tudható be, hogy a lakosság jelentős része mezőgazdasági munkát is végez, amely idős korra gyakran eredményez mozgásszervi megbetegedéseket.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

Helyi szinten tudomásunk nincs ilyenről.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Gyakran előfordul, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a védettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb iskolai végzettséggel is betölthető állást kínálnak). A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha ugyan a munkahelyen a szükséges feltételek fennállnak, de a fogyatékkal élő munkavállaló nem tudja a munkahelyet megközelíteni közlekedési akadályok miatt. Az ilyen esetek feltárása rendkívül nehéz, így hivatalos adatunk sem áll rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés, jelzés sem érkezett ilyen eset miatt.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Kimondottan a fogyatékos személyek részére biztosított szolgáltatást az önkormányzat nem tud nyújtani, de számukra is igénybe vehetők azok a szolgáltatások, támogatások, amelyek mások számára is nyitva állnak, így különösen a szociális étkeztetést, a házi segítségnyújtás és a nappali ellátást.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek számára igénybe vehető ellátási, támogatási formákról a különböző szintű jogszabályok rendelkeznek. A fogyatékkal élő felnőtt személyek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj,

rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékossági támogatás. Tekintettel arra, hogy ezen támogatási formákat nem önkormányzatunk folyósítja, így erre vonatkozóan semmiféle adat nem áll rendelkezésre.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat tulajdonában álló közintézmények, épületek nagy része fizikai akadálymentesítésre kerültek az elmúlt években. Erre az Önkormányzat nagy hangsúlyt fektetett korábban is. Fontos, hogy a fogyatékkal élő lakosok egyenlő eséllyel tudjanak szolgáltatást igénybe venni, ügyet intézni.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Részben megoldott.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Mivel a pontos munkahelyekről sem áll rendelkezésünkre adat, így az akadálymentesítéséről sem tudunk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A település önkormányzatának az egyik legnagyobb feladata a járdák és a parkok akadálymentesítése. A következő években is célként tűzte ki a település vezetősége, hogy a járdák megépítéséről pályázati forrásból gondoskodjon.

f) fogyatékossággal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossággal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A településen nincsenek speciális közlekedési megoldások. Fogyatékossággal élő személyek nappali intézménye sincs.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen a fogyatékos személyek által igénybe vehető speciális szolgáltatások nem állnak rendelkezésre, tekintve, hogy ezek az önkormányzat számára nem kötelező feladatok.

7.5 A fogyatékossággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nem áll rendelkezésre adat.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
A településen a kiépítetlen/rossz minőségű járdák száma magas, ezért az akadálymentesítés nem megoldott	Járdák kiépítése a biztonságos közlekedés értelmében
Fogyatékkal élő személyek munkaerő piacon történő megjelenése a településen nem megoldott	Megváltozott munkaképességű személyek részére részmunkaidős álláshelyek létrehozása

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
A lerombolt híd újjáépítése	Szent Gellért Híd megépítése, magyar-román határszakasz megnyitása
Fejletlen kamerarendszer	Kamerarendszer kiépítése, fejlesztése
Bentlakásos intézmény hiánya	Szociális otthon megépítése
Kültéri közösségi színtér hiánya	Művelődési Ház melletti tér bővítése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

b) az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Elégtelen, egészségre káros lakókörnyezet	Lakókörnyezet tisztántartására irányuló programok
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Anyagi erőforrások hiányából adódó nélkülözési problémák	Adományosztások megszervezése, részmunkaidős álláshelyek biztosítása
Gyermekek	A gyermekek szünidejének hasztalan eltöltése	Szünidős táborok szervezése
Gyermekek	A gyermekek számára hiányzik a megfelelő közösségi színtér (mind kültéri, mind beltéri helyszín vonatkozásában)	Megfelelő és biztonságos közösségi színtér kiépítése, a beltéri helyszíneken megfelelő programok szervezése szakszerű felügyelők mellett
Idősek	Informatikai jártasság hiánya	Képzések szervezése
Idősek	Sok az egyedülélő személy, magas a demencia veszélye	Közös programok szervezése, Nyugdíjas Klub életének magasabb aktivitását elősegítő támogatások létrehozása
Nők	Bölcsőde hiánya a településen, Gyermeknevelés, háztartás vezetés és munkaerőpiacon történő megjelenés együttes feltételei akadályba ütköznek	bölcsőde létrehozása, részmunkaidős munkahelyek létrehozása
Nők	Egészségügyi elhagyatottság a nők részéről	szűrőprogramok kiszélesítése, magasabb részvételi arány elérése
Fogyatékkal élők	A településen a kiépítetlen/rossz minőségű járdák száma magas, ezért az akadálymentesítés nem megoldott	Járdák kiépítése a biztonságos közlekedés értelmében
Fogyatékkal élők	Fogyatékkal élő személyek munkaerő piacon történő megjelenése a településen nem megoldott	Megváltozott munkaképességű személyek részére részmunkaidős álláshelyek létrehozása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	A lerombolt híd újjáépítése	Szent Gellért Híd megépítése, magyar-román határszakasz megnyitása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	Fejletlen kamerarendszer	Kamerarendszer kiépítése, fejlesztése
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	Bentlakásos intézmény hiánya	Szociális otthon megépítése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	Kültéri közösségi színtér hiánya	Felelős: polgármester

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint **intézkedés címe, megnevezése**	Az intézkedésbe bevont **aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst**
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	**Higiénia a gyakorlatban**	A tisztább, élhetőbb, egészségügyi szempontból is biztonságosabb lakhatási körülmények elérése. Felelős: polgármester Közreműködik: Általános Iskola és Óvoda, védőnő, gyerekek
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	**Az adományozás ereje**	A szegénységből adódó, alapvető élelmiszerek, ruházat beszerzése és a nélkülöző családok leredukálása. Felelős: polgármester, családsegítő
Gyermekek	**"Játszani jó"**	A helyi gyermekek számára egy modern játéktér létrehozása. Felelős: polgármester
Gyermekek	**Gyermektáborok a szünidőben**	A szünidő hasztalan eltöltésének kiküszöbölése. Felelős: Önkormányzat, nemzetiségi önkormányzatok, helyi oktatási-nevelési intézmények
Idősek	**"Kattints nagyi"**	Infokommunikációs akadálymentesítés. Felelős: Művelődési Ház és Könyvtár vezetősége
Idősek	**"Generációs híd megteremtése"**	Közös programok szervezésével, a fiatal és az idősebb korosztály közötti kapcsolat erősítése, valamint a nyugdíjas klub magasabb aktivitásának elősegítése. Felelős: Művelődési Ház és Könyvtár vezetősége, polgármester Közreműködik: Helyi Nyugdíjas Klub, Általános Iskola és Óvoda
Nők	**Egészségügyi prevenció**	Betegségek megelőzése Felelős: polgármester, Háziorvos és védőnő
Nők	**Gyermekmegőrzés a szülők munkába állása érdekében**	Települési bölcsőde létrehozása a lakosság igényeinek megfelelően Felelős: polgármester, Közreműködik: MATÜF KFT.
Fogyatékkal élők	**Járható út program**	A fogyatékkal élők akadálymentes, biztonságos közlekedése. Felelős: polgármester, Közreműködik: MATÜF KFT.
Fogyatékkal élők	**Részmunkaidős állások a megváltozott munkaképességű emberek számára**	A fogyatékkal élő személyek munkaerő-piaci lehetőségeinek növelése. Felelős: polgármester
Több célcsoportot érintő, településszintű	**A lerombolt híd újjáépítése**	Felelős: polgármester

megállapítások		
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	**Kamerarendszer bővítése**	Felelős: polgármester
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	**Szociális otthon megépítése**	Felelős: polgármester
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	**Kültéri közösségi színtér létrehozása**	Felelős: polgármester

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol mindenféle népcsoport, nemzetiség a település élhetőbbé tétele érdekében, nagyobb összefogással munkálkodik, és a környezetük igényessége érdekében nagyobb erőfeszítést tesznek. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megtalálják a munkaerőpiacra történő tartós visszatérés lehetőségét, ezáltal anyagi, szociális helyzetük javulna, amely szociális biztonságot jelentene számukra. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi, lelki fejlődését biztosító családban történő nevelkedését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek fizikális és mentális problémáik megoldására, lehetőleg a saját környezetükben. Otthon közeli ellátások biztosítása. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, az élet minden területén az esélyegyenlőség biztosítását. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők napi életvitelük során megkapjanak minden számukra fontos segítséget.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Szent Gellért Híd megépítése	A lerombolt híd újjáépítése, magyar-román határszakasz megnyitása	Áruforgalom, munkavállalás lehetőségének megteremtése a két ország között.	Településrendezési terv, Gazdasági Program (2024-2029)	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	A Maroson és az országhatáron is átívelő Szent Gellért hidat százötven méteresre tervezik, két forgalmi sáv, járda és kerékpársáv is lesz rajta.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	Gazdasági fellendülés	Humán, pénzügyi és technikai	Határátkelés rövidebb útvonalon	Nem releváns.
2	Kamerarendszer bővítése	Kamerarendszer kiépítése a településen	A település biztonságának növelése	Gazdasági Program (2024-2029)	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	A település egész területét behálózó kamerarendszer kiépítése	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	prevencióban és a bűncselekmények felderítésében bizonyító erővel rendelkezik.	Humán, pénzügyi és technikai	Prevencióban és a bűncselekmények felderítésében bizonyító erővel rendelkezik.	Nem releváns.
3	Szociális Otthon megépítése	Bentlakásos szociális intézmény létrehozása a településen	Az időskorú lakosok lakhatásának biztosítása, munkahely teremtés	2024-2029. évi Gazdasági Program, pályázati lehetőségek, különös figyelemmel a Belügyminisztérium és a Magyar Falu Program által közzétett pályázati lehetőségere	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	Önkormányzati területen egy 50-100 férőhelyes szociális otthon létrehozása.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	Szakszerű ellátás, folyamatos felügyelet	Humán, pénzügyi és technikai erőforrások	A településen élők nagy része időskorú.	Nem releváns.
4	Kültéri közösségi színtér létrehozása	A Művelődési Ház és Könyvtár melletti üres tér kültéri közösségi színtérré való kialakítása.	Szabadidős programok szervezése	Gazdasági Program (2024-2029), egyéb pályázati lehetőségek	Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	A szabadtéri rendezvények lebonyolításához egy kültéri színpad létrehozása, az eszközökhöz szükséges tárolókkal, valamint külső mosdóhelyiségekkel.	Farkas János polgármester	2027. 10. 31. (vasárnap)	Több program megszervezése, magasabb részvételi arány.	Humán, pénzügyi és technikai erőforrás.	Pályázatok és önkormányzati támogatások által, valamint a közterületek karbantartása lévén.	Nem releváns
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Higiénia a gyakorlatban	A mélyszegénység kockázati tényezői közül a higiénia hiánya az egyik. Ennek javítása érdekében,	A tisztább, élhetőbb, egészségügyi szempontból is biztonságosabb lakhatási	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a közösségi együttélés	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Védőnő, Orvos, Családsegítő bevonásával, olyan oktató programok megtartása, ahol a mindennapi	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	A programokon való részvételi aktivitás	Humán erőforrás	Rendszeres tisztántartási akciók szervezése	Nem releváns.

		megfelelő programokat szervezhetünk.	körülmények elérése.	alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 24/2015. (X. 29.) önkormányzati rendelete		tisztálkodás fontosságára hívjuk fel a figyelmet. Továbbá ezeknek a tisztálkodási folyamatoknak a bemutatása, média segítségével. Olyan szemétszedő akciók megszervezése, amelyekkel a gyermekeket rádöbbentjük a tiszta környezet, a tiszta lakókörnyezet fontosságára.						
2	Az adományozás ereje	A munkanélküliség következtében elszegényedett, éhező és nélkülöző családok segítése.	A szegénységből adódó, alapvető élelmiszerek, ruházat beszerzése és a nélkülöző családok leredukálása.	Magyarcsanád Község Önkormányzat Képviselő-testületének a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló, 10/2021 (XI. 25.) önkormányzati rendelete	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030., "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	A felmérése elvégzése után, az adományozó szervezetekkel felvesszük a kapcsolatot, tárgyalunk a lehetőségekről, majd az élelmiszereket és az egyéb adományokat eljuttatjuk a szükséges helyre, valamint havi szinten adományosztást szervezünk a Művelődési Ház és Könyvtár épületében.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	Ruha- és csomagosztások száma/év - figyelemmel a résztvevők számára	humán	családsegítői és a helyi cigány önkormányzat aktivitása révén, szoros együttműködés a közeli alapítványokkal	Nem releváns.
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	A játszótér továbbfejlesztése	Olyan pályázati lehetőségek keresése, melyek segítségével a gyermekeink számára a játszóteret bővíteni, korszerűsíteni tudjuk és egy korszerű, többfunkciós játszótér létrehozása lehetővé válik.	A helyi gyermekek számára létrejött játszótér további fejlesztése, korszerűsítése	Pályázati lehetőségek	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030., "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Biztonságos, modern játszótér kialakítását szeretnénk megvalósítani. Felmérjük a humán erőforrásainkat, valamint a pályázati lehetőségeket.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	Szabadtéri programok szervezése fiataloknak az adott helyszínen.	Humán, pénzügyi és technikai erőforrások	Pályázati lehetőségek maximális kihasználása, önkormányzati önerő.	Nem releváns
2	Gyermektáborok a szünidőben	Táborok szervezése a szünidőben.	A szünidő hasztalan eltöltésének kiküszöbölése.	Együttműködési megállapodások (iskola, óvoda -	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási	A szünidőben táborokat szervezünk a gyerekeknek, ahol a	Magyarcsanád Községi Önkormányzat	2027. 10. 31. (vasárnap)	Önkormányzat és nemzetiségi önkormányzatok	humán, pénzügyi, technikai	pályázatok kihasználása és támogatások	Nem releváns.

				nemzetiségi önkormányzatok - települési önkormányzat)	Stratégia 2030., "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	szórakoztatás mellett a tanulás is helyet kap. Felügyelő felnőttek önkéntesen vigyáznának a gyermekekre, az étkeztetést pályázati úton oldanánk meg.	Polgármestere		által szervezett programok száma/szünidő		minden önkormányzat részéről	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Egészségügyi prevenció	Az egészségügyi prevenció célja a betegségek kezelésével szemben azok megelőzése. Jelen esetben a szűrőprogramok gyakoriságának a növelése.	Betegségek megelőzése	Iskolai-óvodai egészségre nevelési programok, védőnő általi tanácsadás a fiatalabb nők számára	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Az egészségügyi intézményekkel karöltve lenne lehetősége a községnek egy olyan szűrőprogram létrehozására, mely nem csak egy fajta egészségügyi probléma feltárására adna lehetőséget.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	megelőzött betegségek vagy betegségek korai felismerése, egészségszűrő programok, előadások különböző korosztályok részére	humán, technikai	sűrűn szervezett egészségszűrő programok által	Nem releváns
2	Gyermekmegőrzés a szülők munkába állása érdekében	A szülők segítése érdekében a gyermekmegőrzést biztosítanánk.	Az anyák elhelyezkedése az elsődleges a munkaerő piacon. Ehhez azonban szükséges települési bölcsődét létrehozni a gyermekmegőrzés érdekében.	Gazdasági Program (2024-2029)	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030., "Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Települési bölcsőde létrehozása a lakosság igényeinek megfelelően	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	munkaerőpiacon elhelyezkedett édesanyák száma	humán, pénzügyi, technikai	Kereslet-kínálat függvényében	Nem releváns.
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	"Kattints nagyi"	Számítástechnikai kompetenciák és az internet használatának elsajátítása idős korban.	Infokommunikációs akadálymentesítés.	A községi könyvtár éves programterve Gazdasági Program (2025-2029)	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Két hónapon keresztül 4 alkalommal, a község könyvtárában megtartott oktatáson vennének részt az idősek. Önkéntes fiatalok segítségével kezdenék az alapok elsajátítását, az első hónapban. Az informatikai eszközök biztosítva vannak. A második alkalommal a gyakorlásra fektetnénk a hangsúlyt. A felmérés az utolsó alkalommal történne. Minden órán jelenléti ív kitöltésére kerülne sor.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere, Művelődési Ház és Könyvtár	2027. 10. 31. (vasárnap)	érdeklődők és tényleges résztvevők száma	Humán erőforrás. Informatikai infrastruktúra.	pályázatok által	Nem releváns.

2	"Generációs híd megteremtése"	Folyamatos programsorozat, a községben önszerveződött nyugdíjasklub segítségével.	Közös programok szervezésével, a fiatal és az idősebb korosztály közötti kapcsolat erősítése, valamint a nyugdíjas klub magasabb aktivitásának elősegítése.	nyugdíjas klub által meghatározott éves programtervek, Gazdasági Program	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)	A nyugdíjas klub magasabb aktivitását is elősegítendő célként, az idősek az érdeklődő fiatal generációnak átadják az általuk tanultakat. Egy hónapban egyszeri foglalkozás keretén belül. Ez magában foglalja mindazokat a képességeket, melyeket az idősebb generáció, a gyakorlottsága során, már sokkal gördülékenyebben hajtja végre, mint egy fiatal. Ide tartozhat a kézművesség, a sütés, főzés, stb.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	nyugdíjasok részvételi aránya, pályázatok magasszintű és széleskörű kihasználása	Humán erőforrás.	pályázatok és önkormányzati támogatások által	Nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Járható út program	Jó minőségű járdák és utak kiépítése az egész község területén.	A fogyatékkal élők akadálymentes, biztonságos közlekedése.	2024-2029. évi Gazdasági Program, pályázati lehetőségek, különös figyelemmel a Belügyminisztérium és a Magyar Falu Program által közzétett pályázati lehetőségere	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030. Országos Fogyatékosságügyi Program (2015-2025)	Az elhasznált járdák községünkben, a fogyatékkal élők közlekedését még nehezebbé teszik. Az elérni kívánt célunk, hogy a település összes járdáját felújítsuk, korszerűsítsük.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	Biztonságos járda- és úthálózat növelése	pénzügyi, humán	Szükséges javítások elvégzése önkormányzati önerőből.	Nem releváns.
2	Részmunkaidős állások a megváltozott munkaképességű emberek számára	Részmunkaidős állások megteremtése.	A fogyatékkal élő személyek munkaerő-piaci lehetőségeinek növelése.	Gazdasági Program (2024-2025)	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Az önkormányzat keretein belül megoldásokat keresünk a fogyatékkal élők részmunkaidős foglalkoztatására.	Magyarcsanád Községi Önkormányzat Polgármestere	2027. 10. 31. (vasárnap)	A munka világában elhelyezkedett fogyatékkal élő személyek számának növekedése	humán, pénzügyi, technikai	Az általuk létrehozott termékek munkaerőpiacon való megjelenése	Nem releváns.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

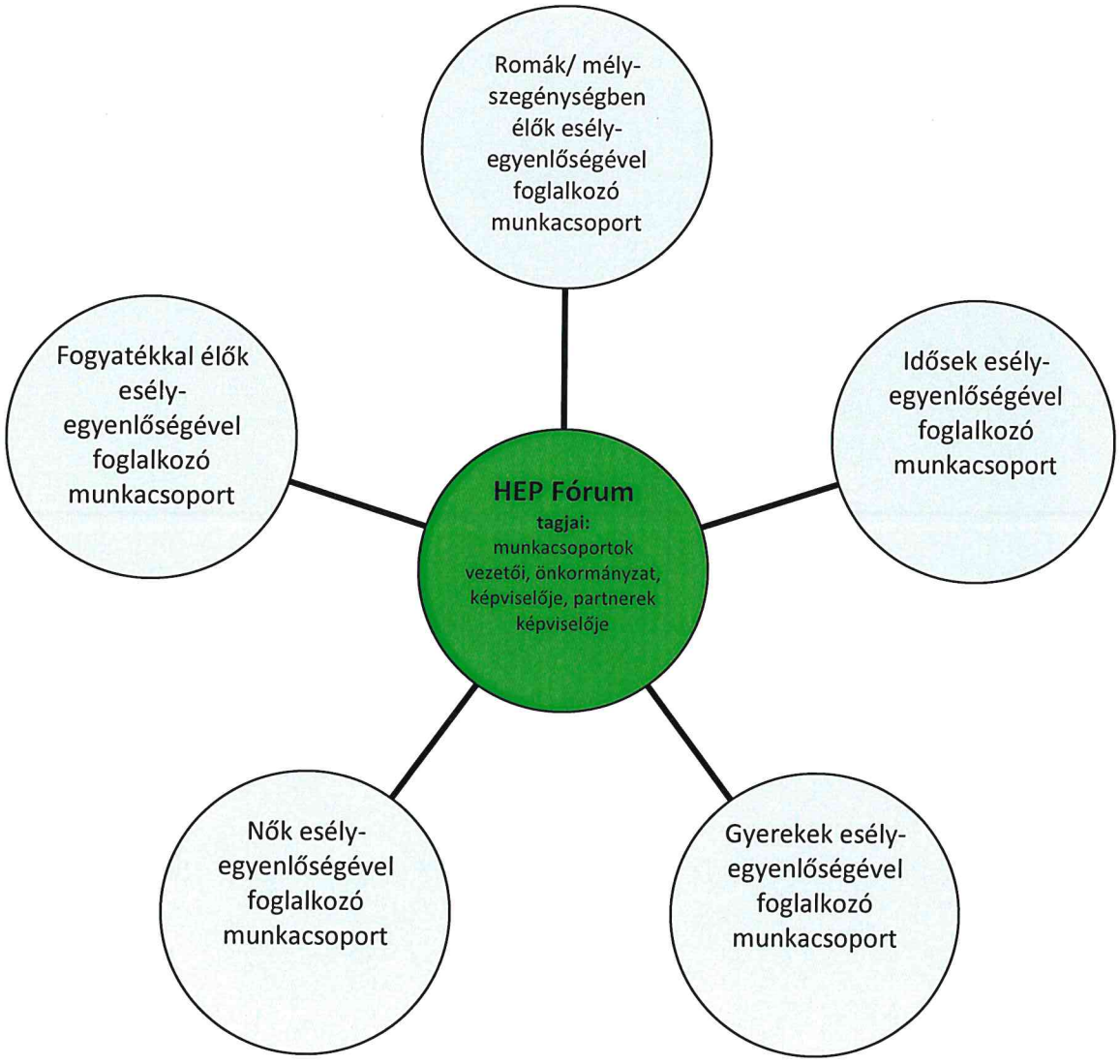
3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:
- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában,az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Magyarcsanád Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Magyarcsanád, 2025. október

Farkas János
Magyarcsanád Községi Önkormányzat
Polgármestere